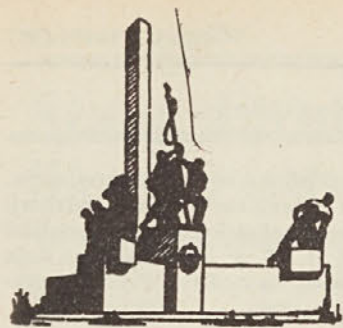

Premagajmo težave in sedanjo krizo

Poslovni uspehi v nekaterih DO nam dajejo pravico za trditev, da bomo z novimi razvojnimi programi, z vlaganjem v znanje, v raziskavo tržišča in v sodobnejšo tehnologijo dela počasi le premagali težave in sedanjo krizo. Ob tem si želimo tudi to, da se bodo obljube in napovedi zvezne vlade o novih spodbujevalnih ukrepih za naše gospodarstvo, predvsem za izvoznike, tudi dejansko uresničile. Poleg teh zahtev se v naslednjem letu pred nas postavljajo naloge, ki so sestavni del našega vsakdanjega življenja.

V letu 1986 smo začeli akcijo za revitalizacijo (oživitev) kočevskega prostora. Namen projekta je ugotoviti in spodbuditi zanimanje občanov za vzdrževanje in povečanje naseljenosti na celotnem območju občine, doseči večanje družbenega proizvoda, zagotoviti socialno varnost in dvig družbene ravni ter zagotoviti smotno rabo prostora v občini Kočevje.

Za sedanje stanje na našem območju je odgovorna tudi republika Slovenija. Kočevski prostor je bil desetletja prostor posebnega družbenega pomena za SRS, zato bi bilo prav, da to postane tudi program revitalizacije.

Po ugotovitvah pripraviljalcev projekta revitalizacije kočev-

skega prostora se je nakopičilo preveč negativnih posledic odločitev iz preteklih obdobij, zato ni mogoče pričakovati, da bi revitalizacijo izpeljali sami, brez izdatne strokovne, politične in finančne pomoči SRS. Nihče pa nima pravice prikrivati dejstev, da je 66 % občinskega prostora (pet krajevnih skupnosti) z zakonom označenih za nerazvita območja, da je na teh območjih leta 1948 živelo 6.364 ljudi, sedaj pa le še 1.427. Nadalje tudi ne moremo prikriti resnice, da danes ne obstaja več preko 35 vasi, ki so bile žive pred vojno, da k izumrtju drvi še nadaljnjih 10 ali več vasi ter da je starostna struktura prebivalstva na podeželju neugodna.

Kje so izhodi iz takšnega položaja? Poleg predvidenega programa revitalizacije se tudi znotraj občine zadeve že premikajo. Kaj bo pomenil Itasov obrat in večnamenska stavba v Strugah, asfaltiranje cest proti Osilnici in Predgradu, napeljava vodovoda na območju KS Draga, izgradnja šol v Šalki vasi, Livoldu, Stari cerkvi in Kočevju itd., bodo ocenili naši občani sami. Na zasedanju zborov občinske skupščine smo po dolgotrajnih razpravah sprejeli plan razvoja osnovnega šolstva. Hkrati z izgradnjo osnovnih šol v primestnih KS se bo v teh okoljih razvijalo novo življenje, ki bo za seboj potegnilo nastajanje novih urbanih sredin.

O sredstvih za razvoj osnovnega šolstva se bomo občani odločali novembra na referendumu za uvedbo samoprispevka.

Kaj bo pomenila naša odločitev? Ugotovili smo že, da je eden izmed bistvenih faktorjev našega nadaljnjega razvoja znanje, zato se tudi zavedamo, da je naša odločitev v novembru močno vezana na ta element. Prav dobro je znano, da le družba, ki vlaga v tehnologijo in znanje tudi v času krize, lahko pričakuje izhod iz nje. Zavedamo se, da je nadaljnje razreševanje osnovnega šolstva naš problem, problem nas vseh zaposlenih in občanov naše občine.

DUŠAN POPOVIČ

Odločitev za izvedbo referenduma

Na podlagi širokih javnih razprav o razvoju osnovnega šolstva, ki so potekale skozi vse leto v vseh temeljnih sredinah (povzetki iz javnih razprav so bili objavljeni v Kočevskih novicah št. 2 in št. 3) so zbori občinske skupščine na svojih zadnjih sejah sprejeli odločitev, da se razpiše referendum za uvedbo samoprispevka za izgradnjo in adaptacijo osnovnih šol v občini Kočevje.

18. 11. 1987 bo referendum izveden za delovne ljudi in občane s stalnim bivališčem v občini Kočevje, ki so zaposleni. Njihova glasovalna mesta bodo v organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih.

22. 11. 1987 pa bodo glasovali občani in delovni ljudje s stalnim bivališčem v občini Kočevje, ki niso zaposleni ali pa niso uspeli glasovati na glasovalnih mestih, kjer so zaposleni.

Na referendumu se bodo delovni ljudje in občani izrekli o uvedbi samoprispevka po stopnji 1,5 % od zakonsko določenih osnov za obdobje petih let in sicer od 1. 1. 1988 do 31. 12. 1992.

Z ozirom na to, da je program razvoja šolstva doživel v vseh sredinah vsestransko podporo in da so delovni ljudje in občani zainteresirani za ustvarjanje boljših pogojev dela in življenja za svojo najmlajšo generacijo, Predsedstvo občinske konference socialistične zveze pričakuje, da se bodo delovni ljudje in občani polnoštevilno udeležili referenduma in da bodo glasovali v prid osnovnošolske mladine.

Predsedstvo se zaveda, da so se bistveno zaosttrili materialni pogoji gospodarjenja, kar je prizadelo vse delovne ljudi in občane predvsem zaradi padca življenjskega standarda, vendar se iz teh razmer moramo izvleči. Eden izmed pogojev je tudi to, da solidarno združujemo sredstva za razvoj šolstva, ker se bodo ta sredstva oplemenitila z boljšim znanjem in boljšo vzgojo naših otrok, katerim pa želimo, da jih v prihodnosti ne bi bremenile takšne težave kot danes bremenijo nas.

Nagrajenci občine Kočevje za leto 1987

Tako kot že nekaj let nazaj, so bila tudi letos podeljena odlikovanja in priznanja občine Kočevje ob občinskem prazniku.

Plaketo in nagrado Jožeta Šeška je za ustvarjalno delo na področju likovne umetnosti in prispevek k razvoju in priznanju občine Kočevje prejel akademski kipar Stane Jarm, profesor likovne vzgoje na OŠ ZO Kočevje.

Plaketo zbora odposlancev sta prejela za delovne dosežke TOZD Prašičereja in za dosežene rezultate na področju strelskega športa Strelska družina Mirko Bračič pri Itas Kočevje.

Javno priznanje občine Kočevje je bilo izrečeno Knjižnici Kočevje za prispevek pri razvoju knjižničarstva in bralne kulture občanov ter športnemu društvu Breg iz Doline pri Trstu, za prispevek k razvoju prijateljskih vezi med pobratenima občinama Kočevje in Dolina pri Trstu.

Predsedstvo SFRJ pa je s posebnim ukazom odlikovalo:

Eržen Alojza z Redom dela z zlatim vencem, Rauh Mirka in Skufca Stanislava z Redom republike z bronastim vencem, Vidmar Feliksa, Terčon Marijo in Terčon Milana z Redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, Veber Terezijo, Žlindra Janeza in Čop Darka z Redom dela s srebrnim vencem ter Janeš Ivana z Medaljo dela.

Odbor za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti pa je podelil naslednje nagrade: za dosežke na področju tehničnih, organizacijskih in družbenih inovacij:

– Nagrado v višini 300.000.- din Popovič Božidarju, dipl. ing. agronomije iz SOZD Mercator – Kmetijsko gospodarstvo Kočevje – TOZD Prašičereja Klinja vas za inovacijo »Rekonstrukcijske spremembe opreme za bokse v oddelkih vzreje in predpitanja prašičev z izboljšanjem pogojev dela ter spremembo notranje opreme za trajnejšo uporabo«.

– Nagrada v višini 200.000.- din Pantar Maji, kemijskemu tehniku iz DO Melamin – Kočevje za tehnično izboljšavo »Dvig produktivnosti in kvalitete dela z izboljšavo kontrolnih postopkov proizvodnje eksternih smol v TOZD Komeloli«.

– Nagrada v višini 150.000.- din Šmalcelj Alojzu, inštruktorju za strojno obdelavo iz DO ITAS – Kočevje za izboljšavo »Proizvodnega stroja za rezanje navojev«.

– Nagrada v višini 150.000.- din se podeli Ivančič Alojzu, dipl. ing. stroj. iz DO Kovinar Kočevje, za izboljšavo organizacijskega procesa »Izboljšava informacijskega sistema na področju organiziranja in spremljanja ter vodenja proizvodnega procesa«.

Domicil Petnajsti udarni diviziji NOV in POJ

V pestrem programu prireditve ob občinskem prazniku občine Kočevje, je bila na dnevnem redu tudi izročitev listine o podelitvi domicila 15. udarni diviziji NOV in POJ Jugoslavije. Bojno pot te proslavljene enote in oborožene pesti naše revolucije je v zgoščenem povzetku podal predsednik skupnosti borcev divizije Albin Štok.

Divizija je bila ustanovljena z odlokom Glavnega štaba NOV in PO Slovenije 13. julija 1943 na Dolenjskem. V svojih vrstah je imela 15. divizija proslavljene udarne brigade in sicer: Gubčevo, Cankarjevo, Dvanajsto in 15. – belokranjsko. Poleg teh so bili v njeni sestavi še I. slovenska artilerijska brigada in Jurišni bataljon 15. divizije. Kasneje sta se diviziji priključili še Italijanska partizanska brigada »FANTANOT« in bataljon avstrijskih prostovoljcev – partizanov.

Predstavniki divizije so vsem družbenopolitičnim organizacijam izročili knjigo Vlada Ambrožiča-Novljana, ki je opisal zgodovino borcev Petnajste divizije.

Knjiga bo vsem, zlasti pa mladim, služila kot vpogled v zgodovino, ki izpričuje najslavnejše dni našega ljudstva za narodnostni in socialni obstoj.

NACE KARNIČNIK

Iz vsebine:

- Javna razprava o kulturi 2
- Petinštirideset let Cankarjeve brigade 2
- Stane Jarm – likovni ustvarjalec 3
- Mercatorjeva novost 3
- Natečaj za stanovanja 3
- 40 let SGP Zidar Kočevje 4
- Delovanje SZDL 5
- Špiro Žegarac – osemdesetletnik 6
- Nagradna križanka 7

Pridobivanje muzejskega gradiva

Muzej Kočevje še vedno zbira dokumentacijo in predmete, ki se nanašajo na predvojno in medvojno obdobje.

Prosimo vse, ki posedujejo ali vedo za kakršnokoli dokumentacijo (listine, razglednice, fotografije, knjige) ali predmete (etnološke – izdelke domače obrti iz raz-

nih materialov, kulturno-zgodovinske predmete in predmete iz NOB), ki se nanašajo na omenjeno obdobje, da to sporočijo Muzeju Kočevje za morebitni odkup ali podaritev naši ustanovi (telefon 851-864).

Uprava muzeja Kočevje

Butik MEDO — odprt

V zadnji številki Kočevskih novic smo obljubili informacijo o specializirani trgovini z otroško konfekcijo.

Butik MEDO je od 2. oktobra odprt. Veseli ga bodo otroci od enega leta starosti dalje, saj so izdelki namenjeni prav njim. V butiku je mogoče kupiti jakne, bluzice in majčke, hlače, trenirke, ročno pletene puloverje in različne igrače iz blaga. K obleki pa se podajo še razni okraski, zato so v butiku na

voljo tudi ti. Ponujajo zapestnice, ogrlice, uhančke itd. Lastnica trgovine sama skrbi za krojenje in šivanje, tako, da je možno v določenih primerih izdelek tudi naročiti. Za kupce je vsekakor dobro poskrbljeno, ponudba pa bo odvisna od želje kupcev. V butik lahko prihajamo vsak dan, razen nedelje, in sicer med 9. in 12. uro dopoldne in med 17. in 19. uro popoldne, ob sobotah pa jih lahko obiščemo med 9. in 12. uro.

S. J.

Za primerjavo, koliko bi izgradnja in adaptacija osnovnih šol v občini Kočevje mesečno »bremenila občanov žep«, v kolikor bi samoprispevek uspel:

višina OD	procent (%)	mesečna	skupaj v
procent (%)	procent (%)	bremenitev	12 mesecih
procent (%)	procent (%)	občana	procent (%)
100.000	1,5	1.500	18.000
120.000	1,5	1.800	21.600
140.000	1,5	2.100	25.200
160.000	1,5	2.400	28.800
180.000	1,5	2.700	32.400
200.000	1,5	3.000	36.000
250.000	1,5	3.750	45.000
300.000	1,5	4.500	54.000
400.000	1,5	6.000	72.000
500.000	1,5	7.500	90.000

NAMA

NAMA Kočevje
Delavski svet TOZD

razpisuje javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. kombi ZASTAVA 850 AFP letnik 83 za izključno ceno 700.000 din
2. pogonski motor z reduktorjem ter podstavkom za tovorno dvigalo nosilnosti 500 kg — FREISLER — motor moči 5,5 KS za izključno ceno 900.000 din

Javna dražba bo v soboto, dne 17. oktobra 1987 na sedežu TOZD NAMA Kočevje s pričetkom ob 9. uri. Ogled strojev in naprav je mogoč 1 uro pred javno dražbo na dvorišču NAME v Kočevju. Javne dražbe se lahko udeležijo fizične in pravne osebe. Interesenti morajo pred javno dražbo vplačati varščino v višini 10 % izključne cene. Davek na promet plača kupec in ni vračunan v ceni.

Kupec mora kupljeno blago prevzeti takoj oziroma najkasneje v sedmih dneh in odpeljati na lastne stroške in odgovornost.

Prodaja po sistemu VIDENO — KUPljENO

NAMA Kočevje

Urejanje cestnih odsekov na področju Oneka

Cesta od Oneka do Koprivnika je ena najtežjih za vzdrževanje. Že vsaka najmanjša nevihta razdere cestišče do take mere, da je izredno otežkočen promet. Dolgi klanci, neurejeni obcestni jarki in premalo propustov so vzrok za tako stanje. Na nekaterih mestih so zelo ostri ovinki, prav tako pa je cesta na več krajih zelo ozka. Zaradi tega se je že pred leti izdelal načrt rekonstrukcije ceste, po katerem se plansko ureja najbolj nevarne odseke te ceste, seveda vse odvisno od sredstev, za katere pa vemo, da so vedno težje dosegljiva.

Letos se ureja nevarni cestni odsek »nad Mačkovicem«, tam izkopani apnenčasti material pa se vgrajuje v cesto, ki poteka po čisto novi trasi mimo vasi Onek.

S tem bosta odpadla ostra ovinka, ki sta posebno pozimi delala veliko težav šoferjem. Skozi naselje Onek je cestišče že asfaltirano in napravljena je asfaltna koritnica za odvod meteorne vode. Cestišče je sicer ozko, vendar zaradi urejenega obvoza dovolj široko, saj bo skozi Onek prepovedan tovorni promet.

Sredstva za omenjena dela so namenska za ceste, pomembne za LO, po planu SIS za komunale in cestno dejavnost občine Kočevje in sredstva krajanov Oneka ter iz samoprispevka.

Dogovorjeno je, da se bodo v naslednjih letih nadaljevala dela na ureditvi nevarnih cestnih odsekov in pri ureditvi odvodnjavanja s ceste.

VINKO ZAJEC

Asfaltiranje ceste Mirtoviči—Osilnica

Zemeljska dela na cesti Mirtoviči—Osilnica se sedaj dokončujejo. Tudi obrežni zid pred Osilnico bo v kratkem končan. Asfalterji imajo v planu položiti grobi asfalt v debelini 8 cm po vsej dolžini ceste, to je 6850 m, kar znese skupaj 41.107 m². Žal obrabnega sloja asfalta zaenkrat ne bo, ker niso zagotovljena sredstva. Prav tako gradijo dva nova mostova, dva pa bodo razširili.

Organiziranje informiranja v občini

V preteklem mandatnem obdobju je Koordinacijski odbor za informiranje opravil določene naloge na področju boljšega informiranja vseh delegatskih sredin kot tudi občanov v občini Kočevje.

Osrednje delo na tem področju je bilo pri oblikovanju tako dokumentov in zasnov za Kočevske novice in Delegatsko prilogo, kot tudi vprašanje financiranja in ostalih zadev v zvezi z rednim izhajanjem tega občinskega glasila.

Ostala področja delovanja pa so bila namenjena predvsem usklajevanju nalog na področju informiranja, izmenjavi izkušenj in mnenj znotraj ljubljanske regije, kot tudi zadev širšega družbenega interesa na ravni republike.

Na področju informiranja v sami občini je bil dosežen pozitiven premik v izoblikovanju izhodišč formiranja bodočega

občinskega informativnega centra. S tem namenom se je pri Predsedstvu OK SZDL Kočevje odprl delokrog organizatorja informiranja in zaposlilo osebo, ki bo v naslednjem mandatnem obdobju organizirala celotni sistem informativnega centra občine Kočevje ob sočasni skrbi za normalno izhajanje Kočevskih Novic z Delegatsko prilogo.

Pri nadaljnjem delu in delovanju na področju kvalitetnejšega dela informiranja pa so ostala nedorečena še mnoga vprašanja.

V prvi vrsti je treba rešiti vprašanje kableske televizije in uvedba le-te v posamezne KS občine Kočevje in organiziranje lokalne radijske postaje. Dokončno je treba oblikovati tudi stališče za delovanje bodočega informativnega centra (INDOK CENTRA) v občini Kočevje.

G. V.

Javna razprava o kulturi

Ne ponvaljajmo starih problemov, temveč iščimo nove rešitve! To je geslo, ki ga poudarjamo na sejah iniciativnega odbora SZDL za pripravo okrogle mize o kulturi, ki naj bi potekala konec tega meseca. Vsem, ki lahko dajo svoj prispevek pri reševanju kulturne krize, je namenjena okrogla miza!

Vsak občan lahko po svoje pripisuje h kulturnemu razcvetu, nekdo kot kulturni animator, pedagog, organizator, drugi kot zvest gledalec, poslušalec ali financer, prireditelj, agitator kulture, ipd. Vsi skupaj pa smo v vlogi potrošnika kulturnih dobrin in vrednot. Na nek način želimo biti tudi soustvarjalci in sooblikovalci kulturnega, delovnega in življenjskega ambienta.

Javna razprava ob okrogli mizi bo možnost, da se izrazijo vsi, ki so povezani s pojmom kulture.

I. T.

Petinštirideset let Cankarjeve brigade

Osemindvajsetega septembra 1942 se je v mali kočevski vasi Lapinje osnovala V. slovenska narodnoosvobodilna udarna bri-

gada, ki si je nadelala ime po največjem slovenskem pisatelju — Ivanu Cankarju. To je bila po časovnem zaporedju tretja slo-

venska regularna vojaška partizanska enota, kasneje imenovane Jugoslovanske ljudske armade. Pred njo so bile formi-

rane že I. slovenska proletarska udarna brigada Tone Tomšič (16. julija 1942 v kočevski vasi Cesta pri Starem logu) in Gubčeva brigada (5. septembra na Trebelnem).

Cankarjeva brigada je ob ustanovitvi štela 350—360 borcev in bork prekaljenih v borbah enot Kočevskega, Zapadnodolenjskega in Belokranjskega odreda. Imela je 393 večjih bojov, od tega 230 na odprtem zemljišču, napadla je 62 sovražnih postojank, od katerih jih je 23 zavzela.

Skupno je izločila iz boja 2900 sovražnih vojakov, zaplenila 550 pušk, 100 mitraljezov, uničila 9 oklepnih vozil in tankov, 6 letal, 41 vagonov in lokomotiv.

Bojni pohodi brigade so trajali 972 dni. Prehodila je 5000 km dolgo pot, v tem času je šlo skozi njene vrste 3100 borcev (od tega 148 bork). Cankarjeva brigada je imela mnogo skupnih operacij s 13. proletarsko udarno brigado »Rade Končar« in 4. kordunaško udarno partizansko brigado. Od pomembnih zmag Cankarjeve brigade je treba omeniti uničenje belogardistične postojanke na Suhorju v Beli Krajini 27. novembra 1942, ki je bila likvidirana s skupnim nastopom Cankarjeve in 13. brigade, slovito zmago Cankarjeve

brigade 26. marca 1943 v Jelenovem žlebu in osvoboditev Kočevja 4. maja 1945.

Cankarjeva brigada je bila tudi kadrovska brigada. Iz njenih vrst je izšlo 14 narodnih herojev in 17 generalov. Imela pa je tudi mnogo žrtve: padlo je 765 borcev in bork, ranjenih pa je bilo 648.

Za pomembne zasluge pri uničevanju okupatorja ter za osvoboditev dežele in izvedbo revolucije je bila 1945. leta Cankarjeva brigada odlikovana z REDOM NARODNE OSVOBODITVE, kasneje pa še z REDOM PARTIZANSKE ZVEZDE Z ZLATIM VENCEM, Z REDOM BRATSTVA in ENOTNOSTI Z ZLATIM VENCEM in REDOM ZASLUG ZA NAROD Z ZLATO ZVEZDO!

Morda je prav, da zaradi primerjav in resničnega okolja, v katerih so se nahajale vse brigade narodnoosvobodilne vojske povemo naslednji primer:

V 5. sovražni ofenzivi je predstavnik angleške misije pri Vrhovnem štabu zaprosil nekega našega komandanta partizanske divizije, da ga seznani s situacijo na fronti. Ko mu je le-ta povedal, kje so sovražnikove sile in katere položaje vse so zasedle,

je predstavnik misije presenečeno vprašal: »Pa kaj še čakate? Zakaj se ne predate? Kaj ne vidite, da ste obkoljeni z vseh štirih strani neba?«

Komandant pa mu je umirjeno, tako, kakor znajo partizanski komandanti, odgovoril: »Vedite, da obstajajo tudi štiri pomozne strani neba!«

Skupnost borcev Cankarjeve brigade ima domov v občini Kočevje. Sodelovanje z občani je vezano zlasti na pogoste stike z mladino in pionirji ter mladinskimi delovnimi brigadami. Uspešno vlogo prikazovanja bojne poti brigade ima knjiga o Cankarjevi brigadi, ki je izšla pred 12. leti, nato razstava 1200 slik in dokumentov o življenju Cankarjevcev in maja letos izdana kasetna o zgodovinski pripovedi 5. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Ivan Cankar, ki jo je na podlagi literature pripravil njen borec dr. Avgustin Lah.

Vsa ta pričevanja, kot tudi sama slavna vojna pot Cankarjeve brigade, pričajo o tem, da je ta brigada opravičila ime, ki si ga je nadelala po našem največjem pisatelju in dramatik Ivanu Cankarju.

NACE KARNIČNIK

Borci I. Kočevskega udarnega voda v Koprivniku spomladi leta 1942

Stane Jarm — likovni ustvarjalec

Stane Jarm se je rodil leta 1931 v Osilnici.

Po končani šoli za umetno obrt in uspešno zaključenem študiju na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je leta 1957 končal specialno šolo za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in se takoj zaposlil kot profesor likovne vzgoje na osnovni šoli v Kočevju, kjer deluje še danes.

Ne glede na dane možnosti se je odločil, da se bo vrnil v domači kraj in ga obogatil s svojimi idejami, umetniškimi deli in pedagoškim vplivanjem na številne generacije.

Krajane in mesto Kočevje je vključil v nova spoznanja s področja likovnega ustvarjanja in dosežkov na tem področju. S svojim prispevkom je vplival na zametke Likovnega salona in prvih razstav v njem, ki so postale tradicionalna oblika prikazovanja in predstavljanja tega področja umetnosti. Vpliv njegovega umetniškega delovanja se močno odraža tudi v vseh nastalih spremembah in odnosu do prostora, na katerem živimo.

Svoje skrite želje po tem, da bi postale umetniške stvaritve sestavni del vseh ljudi, še posebno krajanov in občanov Kočevja, je uresničil v idejah in umetniških delih, ki jih je sam oblikoval. Tako so njegove umetniške stvaritve postopoma »prihajale« in se vključevale v naš prostor. Postale so sestavni del kraja in nas vseh. Kot prva se je pojavila »Deklica s piščalko«. Sledili so ji: grafiti rudarjem na Domu rudarjev, spomenik IX. SNOUB — Kočevski, partizanska grobnica in vežice na mestnem pokopališču, obeležje padlim profesorjem in dijakom v gimnazijski stavbi, spomenik rudarjem, Park

herojev Kočevske, spomenik v Osilnici, kip neveste pri Likovnem salonu, spomenik gozdarstva, prostorska ureditev s stalno zbirko kipov pred gozdarstvom, kiparska dela v prostorih osnovne šole ZO, plastike v avli upravne zgradbe Kovinar, itd.

S svojimi izjemnimi umetniškimi sposobnostmi je vplival in doprinesel svoj pomembni delež h kakovosti in oblikam priznanj, ki jih podeljuje KS Kočevje — mesto in občina. Tudi Plaketa Jožeta Šeška je njegovo delo. Na večini pomembnih praznov je brezplačno oblikoval scene, sodeloval pri pripravah vsebinskih zasnov, itd.

Staneta Jarma pa ne poznamo samo Kočevci. Kot kipar in grafik je visoko cenjen v slovenskem in jugoslovanskem prostoru. S svojo bogato ustvarjalno močjo se je s svojimi deli na področju sakralne umetnosti povzpел v sam vrh.

Njegova umetniška dela izražajo globoko čuteč odnos in spoštovanje do narave in človeka ter njegove navezanosti na rodno zemljo, odraz zgodovinskih prvin, v katerih je moč zaslutiti odmeve kmečkih uporov, revolucije, trpljenja, vdanosti v usodo in hkrati nepomirljivo upornost slovenskega življa ter hrepenenja po lepšem — boljšem življenju.

Plaketa, ki jo je prejel, je le ena od številnih priznanj, ki krasi njegov delovni prostor. Leta 1962 je prejel nagrado za kiparstvo Republiškega odbora za proslavo 20-letnice revolucije, leto pozneje pa nagrado Prešernovega sklada. Prejel je tudi Zlato plaketo mesta Kočevje in bronasto jelko.

S. JANŠA

Akademski kipar in likovni pedagog Stane Jarm prejema najvišje občinsko priznanje za leto 1987 — plaketo in nagrado Jožeta Šeška.

Mercatorjeva novost — »Klub Mercator«

Od 14. septembra letos lahko vsi občani v posebej določenih trgovinah, prodajalnah in gostinskih objektih, ki sodijo v eno od temeljnih ali delovnih organizacij v sestavi združenja MERCATOR, kupujejo Mercatorjeve kupone. Vrednost kuponov je 20, 50 in 100 tisoč dinarjev. Z nakupom kupona dobijo tudi člansko kartico »Kluba Mercator«.

Prednost nakupa kupona: nakup kupona je oblika varčevanja, ki kupcu kupona prinaša 50 odstotne obresti, če kupon vnovči ali kako drugače porabi pred iztekom enega leta od njegovega nakupa. Če pa kupon vnovči po enem letu od nakupa, pa mu prinaša 100 odstotne obresti (obrestovana vezana vloga). Kupljen kupon lahko

kupec kadarkoli zamenja za gotovino v tisti prodajalni oziroma poslovnici enoti Mercatorja, v kateri je kupon kupil in prejel klubsko kartico. Lahko pa z njim plačuje vse vrste blaga in storitev, ki jih nudi več kot 1600 prodajal in drugih storitvenih (gostinski, turistični, storitveni) obratov Mercatorjeve mreže po vsej Sloveniji, pa tudi v Beogradu in v nekaterih krajih sosednje republike Hrvatske. Vsak občan naj si sam izračuna koristnost, ki mu jo nudi geslo: denar v žepu, obresti pa tečejo. (In to poštene obresti).

Podrobne informacije: vse informacije in obvestila v zvezi s »Klubom Mercator« lahko občani dobijo v najbližji Mercatorjevi poslovnici.

Odbor za solidarnost pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Kočevje razpisuje na podlagi 5. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje družbenih stanovanj delavcem pri samostojnih obrtnikih v občini Kočevje

Natečaj

za uvrstitev na prednostni vrstni red za pridobitev družbenega najemnega stanovanja delavcem pri samostojnih obrtnikih

Natečaj se razpisuje za uvrstitev na prednostni vrstni red za dodelitev enega družbenega stanovanja, ki spada v stanovanjski sklad, katerega je v razpolagalno pravico stanovanjski skupnosti prenesla Skupščina občine Kočevje. Prednostni vrstni red upravičencev po navedenem natečaju bo sprejet za obdobje 18 mesecev po sprejemu.

Razpisni pogoji:

Upravičenci za uvrstitev na prednostni vrstni red za dodelitev stanovanja, s katerimi razpolaga stanovanjska skupnost, so občani in družine:

- a) ki redno plačujejo stanovanjski prispevek stanovanjski skupnosti;
- b) če nihče od družinskih članov ni imetnik stanovanjske pravice na ustreznem stanovanju ali lastnik vseljivega stanovanja, ki je v kraju, od koder se vsakodnevno ne bi mogel voziti na delo;
- c) da upravičenec za stanovanje stalno biva na območju občine Kočevje;
- d) da upravičenec oziroma njegova družina doslej še niso imeli ustreznega stanovanjskega vprašanja;
- e) da upravičenec nima možnosti rešitve stanovanjskega problema pri starših ali otrocih;

Za neustrezno stanovanje po 4. alineji tega člena pravilnika se šteje:

- vlažno stanovanje, in sicer: kletno, podprtično in nizkopritično;
- neizolirano podstrešno stanovanje mešane gradnje (zidano in leseno);
- stanovanje brez stranišč ali s souporabo stranišč;
- stanovanje brez vodovodne napeljave;
- stanovanje, ki ima stanovanjsko površino nad 10 m² manjšo od stanovanjskega standarda iz 30. člena pravilnika;
- stanovanje, kjer morajo otroci, starejši od 10 let in starši uporabljati isti spalni prostor;
- družinsko stanovanje brez kuhinje;
- stanovanje v višjem nadstropju, če gre za starejšega ali bolnega upravičenca ali invalida, ki mu je hoja po stopnicah otežkočena ali onemogočena.

Obvezna potrdila, ki jih morajo prosilci priložiti vlogi:

- potrdilo o osebnem dohodku vseh družinskih članov in o ostalih rednih dohodkih za leto 1986;
- potrdilo o skupni delovni dobi prosilca;
- potrdilo o zdravstvenem stanju družinskih članov, če ima kdo od družinskih članov kronično bolezen, kolikor njihovo zdravstveno stanje ogroža zdravje prosilca in njegove družine ali stanovanjske razmere vplivajo na slabšanje zdravstvenega stanja, kot je:

1. invalidnost I., II. in III. stopnje
2. duševna ali telesna prizadetost in nalezljive bolezni;
3. Kronične bolezni dihal (silikoza, astma, kronični bronhitis...)
4. ostala kronična obolenja, kot je sladkorna, revmatizem i.t.d.

- potrdilo o stalnem bivališču (od Skupščine občine Kočevje).

Upravičenci do stanovanja vložijo prošnjo s potrdili preko Občinskega združenja obrtnikov Kočevje na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Kočevje.

Rok za vložitev prošnje je 30 dni od objave natečaja v »Kočevskih novicah«.

Kočevje, september 1987

Predsednik odbora za solidarnost:
MARA JURJEVIČ, i.r.

Okrogla miza o kabelski televiziji

Občinska konferenca SZDL Kočevje obvešča občane, da je začela s pripravami za organizacijo okrogle mize na temo: O možnostih uvedbe kabelske televizije v občini Kočevje.

Nanjo je povabila predstavnika Selnice ob Dravi, kjer CA TV že imajo, predstavika RTV Ljubljana ter predstavnika izdelovalca opreme za CA TV

Gorenje Eirad iz Gornje Radgone, ki nam bodo približe predstavili CA TV.

Iniciator okrogle mize, Področni odbor SZDL Mestni logter Krajevna skupnost Kočevje-mesto, se bosta podrobneje dogovorila o njeni izvedbi in točnem datumu ter o tem obvestila občane.

A. C.

Gasilske vesti

Posnetek ob tekmovanju gasilcev na Občinskem tekmovanju pri brunarici v Dolgi vasi, ki je bilo v organizaciji Občinske gasilske zveze Kočevje v juniju 1987.

Gasilci v Koprivniku so dobili nov dom

Zgodovinski podatki o delovanju gasilcev v Koprivniku kažejo, da je bilo gasilsko društvo v tem kraju ustanovljeno že 1879. leta. Kakor v preteklosti, so gasilci tega kraja tudi danes navzlic oddaljenosti in odročnosti od Kočevja aktivni in vlagajo vrsto naporov za izboljšanje požarne varnosti. Po nekaj letih prizadevnega dela so v avgustu izročili svojemu namenu novo poslopje gasilskega doma. Na tej svečanosti so orisali povojno delo tega društva, ki v

svoje vrste vključuje precejšnje število vaščanov. Gasilci v tem kraju so minuli mesec dobili v razpolaganje od Občinske gasilske zveze in Samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom terensko vozilo, ki pomeni za njih, ki delujejo na obsežnem območju, precejšnjo pridobitev.

Gasilci v tem kraju in ravno tako vaščani so hvaležni vsem tistim, ki so jim pri gradnji nudili pomoč.

V. D.

Pionirke GD Dolga vas tretje na republiškem tekmovanju

V pripravi na republiški kongres gasilcev, ki bo junija prihodnje leto v Celju, sta Gasilska zveza Slovenije in Občinska gasilska zveza Ribnice organizirali republiško kongresno tekmovanje za pionirke, pionirke in veterane. Tekmovanje je bilo 19. in 20. septembra v Ribnici. Iz vrst gasilskih društev kočevske občine sta se tekmovanja udeležili ekipi pionirjev »A« iz Stare cerkve in ekipa pionirk A iz Dolge vasi. Ekipa pionirk iz Gasilskega društva Dolga vas se je uvrstila na tretje mesto

in si je tako pridobila 965 točk. Pred njimi sta bili tekmovalni ekipi pionirk iz GD Vuhred, ki si je pridobila 971 točk, in ekipa GD Središča ob Dravi, ki si je pridobila 971 točk. Pionirji iz Gasilskega društva Stara cerkev so se uvrstili na deveto mesto.

Ob tej priložnosti je bil v Ribnici posvet tajnikov in predsednikov občinskih gasilskih zvez Slovenije, ki je bil namenjen pripravi na 11. kongres slovenskih gasilcev in ureditvi Doma gasilcev na Travnici gori.

Na sliki spodaj pionirska gasilska desetica iz gasilskega društva Dolga vas, ki je dosegla

tretje mesto na republiškem predkongresnem gasilskem tekmovanju v Ribnici.

V. D.

Pooblaščenec poslovalnice Mercatorja za izdajo kartic in prodajo kuponov v Kočevju: Prodajalna »Tehnika«, uprava MR — tozd Trgopromet, Ljubljanska 18, uprava M-KG, Kolodvorska 25, uprava tozd GOVEDOREJA, Kolodvorska 25, uprava TOK KMETIJSTVA, Kolodvorska 23, uprava tozd MESARIJA, Roška ulica in uprava tozd PRAŠICE-REJA, Klinja vas 33.

Trikonova prodajalna hlač v Kranju

V petek, 25. septembra je delovni kolektiv TRIKON — tovarna pletenin in konfekcije odprl novo specializirano industrijsko prodajalno hlač v Kranju. Kupcem so v tej trgovini na voljo moške, ženske, fantovske, dekliske in otroške hlače. Prve kupce so čakala presenečenja.

—vd

40 let SGP »Zidar« Kočevje

V letošnjem letu praznuje gradbena delovna organizacija SGP »ZIDAR« Kočevje svojo 40-letnico obstoja. Prav je, da organizacijo, ki si povsem upravičeno lasti zasluge za pozidavo večjega dela samega mesta in okolice ter zgraditev mnogih objektov širom po Sloveniji in izven nje, predstavimo širši javnosti.

Nastanek delovne organizacije beležimo v prvih letih svobode, ko je od okupatorja opustošena domovina nemočno klicala po obnovi. Porušeno mesto Kočevje in njegovo okolico naj bi obnovilo Okrajno gradbeno podjetje »OGRAD«, ki ga je

ustanovil OLO Kočevje s posebno odločbo, in sicer 12. februarja 1947. leta.

Že v prvih letih razvoja so bili doseženi vidni rezultati in delovni uspehi, kljub skromnim delovnim pripravam, pomanjkanju strokovnjakov in gradbenega materiala. Ti uspehi so bili rezultat predvsem delovne vneme delavcev, racionalnega poslovanja in smotno zastavljenih ciljev vseh članov kolektiva.

20. 02. 1951. leta je prav tako OLO Kočevje izdal odločbo o združitvi podjetja »Ograd« z nekaterimi režijskimi gradbenimi skupinami in 5. maja 1952 z odločbo preimenoval tedanje

podjetje »Ograd« v SGP »ZIDAR«. Že v naslednjem letu so delavci Zidarja izvolili svoj prvi delavski svet in tako prevzeli podjetje v upravljanje. Delavski svet kot tudi ostali samoupravni organi so že v prvih letih svojega obstoja nabirali izkušnje. Iz leta v leto je bilo njihovo delo bolj učinkovito in je imelo vedno večji vpliv na upravljanje in razvoj delovne organizacije.

Prva naloga podjetja je bila torej obnova porušenega mesta. To območje pa je bilo za razvijajoče se podjetje kmalu premajhno. Svoje tržišče je razširilo in pričelo graditi v Ribnici, Velikih Blokah, Pivki, Loškem potoku, v Ljubljani in tudi v sosednji republiki Hrvaški. Že leta 1954 je pričelo izvajati gradbena dela na Reki, kjer je ustanovilo stalno delovno enoto. Prav tako je leta 1958 ustanovilo stalno delovno enoto v Ljubljani. Vrednost izvršenih del je iz leta v leto naraščala. Od približno 580.000,00 din realiziranega celotnega prihodka v prvem letu pa do 10.000.000,00 milijonov din, kar nameravajo realizirati v letošnjem jubilejnem letu. Danes je kolektiv sposoben zgraditi najzahtevnejše objekte.

Od ustanovitve do danes je zgradilo ca 700 objektov in opravilo veliko število adaptacij in rekonstrukcij. Vrsta objektov je dokaj pestra. Zgradilo je ca 4000 stanovanj v Kočevju, Ribnici, Ljubljani, Reki, Velikih Blokah, Krku, Rabu, 4 samske domove v Kočevju in Ljubljani, 6 šol v Ljubljani, Kočevju in na Reki, 8 večjih gostinskih objektov na Reki in v Kočevju, 3 vzgojno varstvene ustanove in telovadnico z bazenom v Kočevju, ter dom telesne kulture in številne gospodarske objekte in tovarne, kot so: kompleks objektov »Itas«, sepracija »Rudnik«, objekte »Kovinar«, Inkop, tiskarno »Kočevski tisk«, objekte »LIK«, opekarno Ribnica, objekte kemične tovarne v Kočevju, objekte Petrol, železniško postajo s skladiščem v Kočevju, avtokampe: Hotele:

KONOBE Punat, PILA PUNAT, JEŽEVAC KRK; hoteli ADRIATIK OMIŠALJ, PARK PUNAT; počitniški domovi:

ŽELEZARNA ŠTORE na RABU, dom starejših občanov, objekte Avto Kočevje, farmo krav in mnoge druge objekte za ZKGP Kočevje, objekte tekstilne tovarne v Kočevju, večje število trgovskih lokalov v Kočevju in na Reki, večje število skladiščnih objektov »Nana«, zdravstveni dom v Kočevju in Ribnici in vrsto drugih. Poleg naštetega je zgradilo vrsto manjših objektov rekonstrukcij in adaptacij na področju visokih gradenj in tudi objektov na komunalnem področju, kot so: gradnja mestnih ulic in ploščadi, daljnovodov, kanalizacijskega omrežja, vodovodov itd.

Že pred sprejetjem ustavnih amandmajev je bilo podjetje razdeljeno na štiri stalne delovne enote z lastnimi samoupravnimi organi, ki so usmerjali planiranje in odločali o delitvi dohodka. Po sprejetju ustavnih amandmajev pa se je v samoupravno odločanje vključevalo vedno več delavcev. Po razpravah se je delovna organizacija odločila za ustanovitev temeljnih organizacij. Iz prejšnjih gradbenih sektorjev so bili po

teritorialnem načelu ustanovljeni TOZD Gradbeni sektor

Kočevje, Gradbeni sektor Ljubljana, Gradbeni sektor Rijeka in iz Stranskih obratov TOZD Strojni obrati ter delovna skupnost skupnih služb. Leta 1981 je TOZD Gradbeni sektor Ljubljana zašla v težave in posledica je bila stečaj za to temeljno organizacijo. To je bil močan udarec za vso delovno organizacijo in le velikemu prizadevanju vseh zaposlenih gre zasluga, da je delovna organizacija prebrodila težave brez večjih posledic za celoten kolektiv. Na podlagi pridobljenih izkušenj se je zavedala, da kvaliteta kadrov bistveno vpliva na produktivnost, rentabilnost in ekonomičnost proizvodnje. Prav zato je v podjetju prisotna stalna skrb in budnost za izobraževanje kadrov.

Danes šteje ta kolektiv ca 500 članov, 11 štipendistov, 16 učencev raznih poklicnih šol (tesar, zidar, železokrivec, strojnik itd.) Letno se izobražuje 9 delavcev za višje kvalifikacije.

V času jubileja delovna organizacija smelo gleda v prihodnost.

Valentin Mavrin

Melamin včeraj, danes in jutri

Melamin kljub bistvenim premikom v poslovanju od prvega tromesečja, ko je posloval z izgubo, še ni na zeleni veji. Potrebno bo storiti in se odreči še marsikateri stvari, da bo stanje v delovni organizaciji sanirano.

Začasno vodstvo, ki prihaja iz SOZD KEMIJA, si je ob prevzemu nalog zadalo tri poglavitne cilje:

1. tekoče sanirati poslovanje
2. ustvariti pogoje za trajnejše uspešno poslovanje
3. poiskati ustrezne kadrovske rešitve

Danes že lahko trdimo, da je v Melaminu veliko storjenega. To kažejo tudi rezultati poslovanja

v osmih mesecih. Julija smo povečali proizvodnjo za 27 %, v avgustu pa za 25 %, indeks prodaje pa je glede na enako obdobje lani v juliju znašal 281, v avgustu pa 344.

Finančni rezultat po 8-ih mesecih kaže, da tudi tako velik fizični obseg proizvodnje in prodaje ne zadoščata oz. nista dovolj, da ne bi stvari lahko še izboljšali. Zato danes redno dnevno spremljamo proizvodnjo, prodajo, prisotnost in odsotnost z dela. Za slednjo velja poudariti, da je ta kljub izvajanju nekaterih ukrepov, še vedno previsoka.

V Melaminu smo zato pristopili k pripravi predloga za ra-

cionalnejšo organizacijo celotne DO, ustrežnejšo organizacijo in kadrovske dograditve ter okrepitve nekaterih poslovnih funkcij, spremembo sistemizacije in sistema nagrajevanja ter izdelavi novih planskih dokumentov, katerih osrednji cilj je postaviti Melamin, kot sodobno, visoko akumulativno tovarno. To pa sodi v dolgoročno sanacijo, ki jo bomo opredelili v novem srednjeročnem programu za obdobje 1988-1992, pri čemer bodo temeljni cilji:

- selekcija obstoječih proizvodnih programov
 - proizvodnja in razvoj le dovolj akumulativnih programov
 - razvoj novih programov
 - kadrovska okrepitve tovarne
- Danes zaposluje Melamin 392 delavcev, od tega 178 žensk. Povprečna starost je 39 let, 8,5 % delavcev ima končano visoko in višjo izobrazbo. Delovna organizacija že vrsto let v povprečju letno štipendira več kot 30 učencev.

Povprečni OD na zaposlenega v prvih osmih mesecih je znašal 192.024 din.

Da delovna organizacija Melamin pomeni za občino Kočevje pomembno organizacijo pa kaže tudi odločitev IS SO, da bo tekoče spremljal njeno poslovanje in pomagal pri iskanju trajnejših kadrovskih rešitev, zlasti na najodgovornejših delih in nalogah.

Mirica Dimitrijevič

Otvoritev nove proizvodne linije v DO OPREMA

V okviru počastitve občinskega praznika je bila 1. oktobra slovesna otvoritev nove proizvodne linije v DO OPREMA Kočevje. Otvoritvi so poleg delavcev DO Oprema prisostvovali vabljeni predstavniki drugih DO v občini, DPO, SO Kočevje in Ribnica, predstavniki tujih partnerjev in drugi.

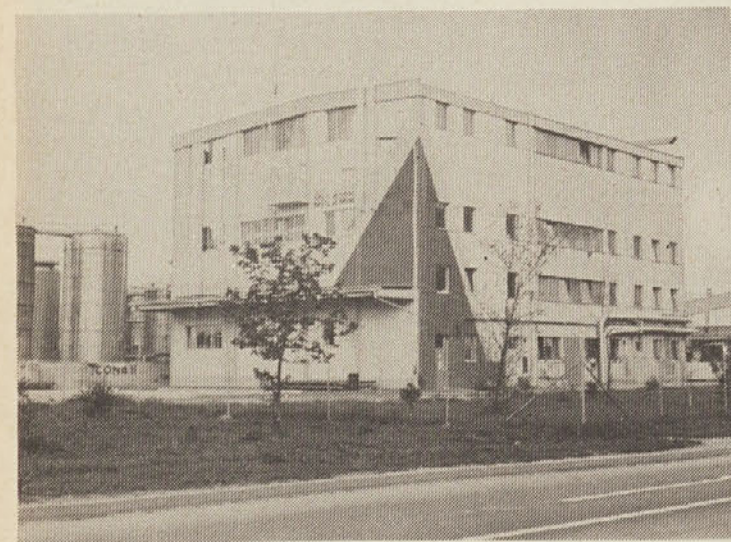
Otvoritev je bila obeležena s krajšim kulturnim programom,

ki je obsegal nastop moškega pevskega zbora DO Oprema pod vodstvom Ive Staniča, ter nekaj recitacijskih del.

Poleg direktorja DO OPREMA Alojza Eržena, ki je podal krajši prikaz Opremine razvojne poti, je prisotne (žal brez prevoda) nagovoril tudi predstavnik nemške firme DURR - dobavitelj Opremine nove čistilne naprave.

Udeleženci otvoritve so si lahko v novih proizvodno-delovnih prostorih, ki jih je otvoril najstarejši delavec te DO tov. Krkovič Jakob, ogledali razstavljen Opremine izdelke in končne (finalne) izdelke narejene iz Opreminega materiala - torbice, bunde, snežke, zamaške idr. Ob tej priložnosti so si lahko ogledali tudi novo čistilno napravo.

L. S. M.

Prenovljeni in razširjeni objekt KTK

Delovanje SZDL v prihodnje

Če za preteklo mandatno obdobje ugotavljamo, da se je delovanje organizacij SZDL v občini Kočevje odvijalo v zaostrenih pogojih gospodarjenja in v okviru prizadevanj za uspešno uresničevanje programa dolgoročne ekonomske stabilizacije, so tudi za naslednje obdobje cilji in naloge jasni.

Čeprav smo že od samega sprejema Programa dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije prisegli nanj, smo se v petih letih od tega programa močno oddaljili. V okviru CK SZDL smo ustanovili poseben akcijski organ in program za spremjanje aktivnosti pri uresničevanju dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, vendar zaradi neprestanih sprememb in dopolnitev pogojev gospodarjenja program ni bil realiziran.

V prihodnjem obdobju čaka organizacije SZDL kot fronte vseh organiziranih sil naporna, vendar dosledna akcija za uresničevanje politike ekonomske stabilizacije.

Aktivnosti organizacij Socialistične zveze v občini se morajo nanašati predvsem na področje gospodarjenja v naši občini in to ne s parolami, pozivi in drugimi oblikami akcijskega vzpodbujanja, marveč z doslednim ugotavljanjem, kako se realizirajo dokumenti srednjeročnih in dolgoročnih planov, sprejetih v družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih, ter z ugotavljanjem odgovornosti za neizvajanje.

Znotraj organizacij Socialistične zveze moramo zagotoviti enotnost in pripravljenost, da vsak del fronte prevzame popolno odgovornost za naloge, ki nas čakajo, člane organov in oblik dela SZDL pa usposobiti za dosledno izvajanje sprejetih programov.

Na področju družbenoekonomskih odnosov v občini Kočevje moramo vztrajati na hitrejšem prilagajanju gospodarstva dolgoročnemu programu ekonomske stabilizacije, in to predvsem v pogojih upoštevanja ekonomskih zakonitosti in tržnih kriterijev.

Izhodišče za spremljanje in vzpodbujanje gospodarskega razvoja sta srednjeročni in dolgoročni plan razvoja občine Kočevje ter vsakoletne resolucije o gospodarskem razvoju.

Prav gotovo je najpomembnejše, da na osnovi dosedaj ugotovljenih zablod, pomanjkljivosti in težav pripravimo za naslednje mandatno obdobje delovanja Socialistične zveze takšne usmeritve, da bodo spodbujale delovne ljudi in občane k ustvarjalnemu delu in k večji aktivnosti znotraj same Socialistične zveze.

kov iz lesa. Prav tako se bomo zavzemali, da se gozdarstvo in kmetijstvo medsebojno dopolnjujeta in da se Kočevsko obravnava kot celovito gozdarsko-kmetijsko področje.

Drobno gospodarstvo

Na področju drobnega gospodarstva nas čaka vrsta aktivnosti. Svojo pozornost moramo usmeriti na potrebe gospodarskih organizacij v Kočevju po izdelkih drobnega gospodarstva ter usmerjati občane, da se v večjem obsegu odločajo za storitveno in uslužnostno obrt. V sklopu razprav o ustavni ureditvi moramo dornemu gospodarstvu dati ustrezeni poudarek in v sami občini ustvariti ustrezne pogoje za hitrejši razvoj te dejavnosti.

Komunalno-cestna dejavnost

Problemатiko komunalno-cestne dejavnosti bomo razreševali v okviru danih možnosti. Ker se v krajevnih skupnostih ta problematika pojavlja takorekoč dnevno, mora KK SZDL močnejše vplivat na realizacijo letnih planov. V okviru OK SZDL si bomo prizadevali za realizacijo srednjeročnega plana modernizacije cest ter izgradnjo ekološko varne deponije odpadkov. Nadaljevati bo potrebno z izgradnjo kanalizacije in dograjevanje čistilnih naprav.

Trgovina, gostinstvo in turizem

Pri urejanju razmer na področju trgovine, gostinstva in turizma si moramo prizadevati za večjo medsebojno povezanost, tako, da bo to področje sposobno nuditi celovito in dovolj atraktivno ponudbo.

Vsem krajevnim skupnostim bi morali dati pobudo za ustanavljanje turističnih društev, ki bi tesno sodelovale z nosilci razvoja turizma v občini ali pa bi se povezovali tudi s sosednjimi občinami. Verjetno bi kazalo na nivoju OK SZDL oblikovati Koordinacijski odbor za razvoj turizma.

Družbene dejavnosti

V okviru OK SZDL si bomo prizadevali, da se samoupravne interesne skupnosti organizirajo čimbolj racionalno (eventualno združevanje v regiji ali v republiki) in bi bile odgovorne za izvajanje skupnih programov, medtem pa bi s svobodno menjavo dela organizacije družbenih dejavnosti same dograjevale sistem dopolnilnih in dodatnih programov dela.

Vzgoja in varstvo predšolskih otrok

Se vedno se srečujemo s problemi vzgoje in varstva predšolskih otrok. Zaradi kriznega stanja v gospodarstvu je tudi vprašljiva izgradnja potrebnih kapacitet vrtcev, nič manj pa ni pereč problem standarda staršev, ki ne zmorejo ekonomske oskrbnine v vrtcih. Vse to vpliva, da se bo razvoj predšolskega varstva močno upočasnili.

Večja aktivnost SZDL

Temeljna naloga aktivnosti SZDL je, da v naslednjem mandatnem obdobju razširimo in okrepimo krajevne konference SZDL, da bi tako imele večji vpliv na delovanje občinske konference SZDL in na njene organe in oblike dela in si s tem zagotavljale uresničevanje interesov delovnih ljudi in občanov v posameznih krajevnih skupnostih.

Delovanje organov in oblik dela v OK SZDL moramo prilagoditi potrebam temeljnih sredin.

Za konkretne skupne naloge oziroma vprašanja je potrebno ustanavljatičasne organe (iniciativne odbore) pri OK SZDL, ki pripravijo, izvedejo in zaključijo določeno aktivnost kot je problemska konferenca, okrogla miza, javna razprava ipd.

Prav tako bo potrebno v večji meri za razreševanje konkretnih vprašanj vključevati posebne oblike delovanja organizacij Socialistične zveze, kot so sekcijsko delo, delo v okviru posameznih družbenih organizacij in društev, delnih zborov delovnih ljudi in občanov ter v okviru delovanja sindikatov v organizacijah združenega dela in v skupnostih skupnih služb.

Prednostne naloge gospodarstva

Na področju družbenoekonomskih odnosov in ekonomske politike si moramo še naprej prizadevati za uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije gospodarstva.

Socialistična zveza bo sproti spremljala uresničevanje srednjeročnih programov ter letnih načrtov organizacij združenega dela in podpirala vse zakonske možnosti hitrejšega razvoja gospodarstva v občini. Hkrati bo podpirala tudi širše povezovanje gospodarstva znotraj občine in izven nje.

Kot prednostno nalogo smatramo zavzemanje za hitrejši razvoj kmetijstva v okviru programa revitalizacije Kočevske, kar bo možno le, če bo s posebnimi ukrepi zagotovljena stabilna proizvodnja hrane in usposabljanje kmetijskih površin za intenzivno obdelavo in maksimalno izrabo že obstoječih površin.

Na področju gozdnega gospodarstva (80 % vseh površin) se bodo organizacije Socialistične zveze zavzemale, da to naravno bogastvo čimbolj obogatimo z lastnim delom in da gre iz Kočevja čimveč finalnih izdel-

Šolstvo

Še večji problemi nastajajo zaradi pomanjkanja potrebnih kapacitet v osnovnem šolstvu, predvsem v Kočevju in v primestnih krajevnih skupnostih. S sprejemom programa razvoja osnovnega šolstva ter z uvedbo samopriskupka bi v naslednjih letih vložili maksimalne napore, za realizacijo programa. Seveda je vse odvisno od pozitivnega izida referendumov.

V Kočevju imamo dokaj razveto usmerjeno izobraževanje, ki pripravlja predvsem kadre za proizvodnjo (kovinarska, lesna in tekstilna usmeritev) ter za nadaljnji študij naravoslovne in družboslovne usmeritve. Problem je še vedno v izgradnji ustreznih učnih delavnic, ki bi po novih programih pripravljale učence tudi za praktično in raziskovalno delo. Prav gotovo je najpomembnejše sodelovanje OZD pri izgradnji učnih delavnic, še bolj pa se nam zdi pomembno sodelovanje strokovnih delavcev OZD pri pripravi in spremljanju raziskovalnih nalog za učence usmerjenega izobraževanja.

Problemатika zdravstva

Že vrsto let se v Kočevju srečujemo z resnimi vprašanji razvoja zdravstvene dejavnosti in problemi zdravstvenega stanja občanov.

Prav gotovo je osnovni problem premajhna kapaciteta zdravstvenega doma ter zastarela in izstrožena oprema. Čeprav je v srednjeročnem planu razvoja občine predvidena izgradnja t.i. II. trakta, je zaradi znanega stanja v gospodarstvu ta izgradnja močno vprašljiva.

Visok bolniški stalež nas opozarja, da tudi preventivna dejavnost zaostaja pa tudi neraziskani ekološki pogoji (voda, zrak, kraški teren itd.) nas navdajajo s sumom, da je nekaj narobe (pogostnost obolenj prebavil ter rakastih obolenj). Nezadovoljstvo med občani povzročajo dolge vrste pred ordinacijami, predvsem pa dolga čakalna doba za zobozdravstvene storitve.

Problemатika se kaže tudi v nerazčističenih odnosih pri finan-

ciranju zdravstva (solidarnost, različno stanje gospodarstva, enake pravice v SRS, ki pa finančno niso pokrite). Med občani se pojavljajo vprašanja, zakaj v SR Sloveniji ni zdravstvo enotno urejeno (enake prispevne stopnje, enotna skrb za zdravstveno osebo, manj administracije in večja skrb za človeka).

Socialni center v Kočevju

S poglabljanjem ekonomske krize nastajajo tudi večji problemi. Vse več družin išče pomoč družbe za razreševanje najbolj izpostavljenih socialnih problemov. Na žalost se socialno skrbstvo srečuje predvsem z ekonomskimi socialnimi problemi (določene kategorije zaposlenih delavcev ne zmorejo z delom preživeti svojih družin, kar smatramo za problem družbe).

Ostali socialni problemi pa so: alkoholizem, neurejene družinske razmere in postopajstvo. Vprašanje starostnikov je delno urejeno z obratovanjem Doma ostarelih občanov.

Prav gotovo je potrebno čimprej ustanoviti socialni center, ki bi bil tesno povezan s socialnimi službami v OZD, šolah ter z delegacijami v KS. Značilno je, da se sedaj skupnost naslanja predvsem na statistične podatke, na sodišča in PM, kar pa je preveč administrativno in nam ne garantira izboljšanje stanja. To je le gašenje požara, ne pa celovita preventivna dejavnost.

Delegatski sistem v KS

Socialistična zveza mora še bolj razvijati delegatski sistem v krajevnih skupnostih, kjer se vse bolj zaostre vprašanje zagotavljanja materialne osnove za delo in razvoj krajevnih skupnosti. Zato moramo bolj kot doslej razvijati aktivnosti za skupno razreševanje najbolj perečih vprašanj v krajevni skupnosti oziroma v občini.

Potrošniški sveti

Krajevne organizacije Socialistične zveze se morajo zavzemati za uveljavljanje potrošniških svetov. Potrebna bi bila tudi večja povezava sindikata s konferenco potrošnikov, ki bi skupaj organizirali ugodnejše

pogoje za preskrbo potrošnikov, predvsem v oddaljenih krajih občine.

Varstvo okolja

Socialistična zveza bo v bodoče načrtno spremljala uresničevanje usmeritev problemske konference o ekologiji, energiji in varčevanju.

Svet za varstvo okolja bo opravljal skupaj z inšpekcijskimi službami konkretno funkcijo o sprejetih sklepih.

Monografija Kočevske

Delo pri pripravi monografije Kočevske, ki poteka v sklopu aktivnosti za obujanje in razvijanje revolucionarnih izročil, je v fazi dogovorov z avtorji. Želimo si, da bi to obsežno študijo vendarle izdali vsaj za 50-letnico Zbora odposlancev.

Štipendije

Na področju kadrovske politike, se moramo zavzemati, da se dodeljuje kadrovske štipendije tudi učencem in študentom prirodozlovnih in družboslovnih usmeritev, ker lahko le na ta način pričakujemo večji priliv strokovnih delavcev v Kočevje.

OK SZDL
Kočevje

Možni kandidati

V organizacijah SZDL v občini Kočevje potekajo priprave na programsko volilne konference. Krajevne konference SZDL naj bi svoje programsko-volilne seje izpeljale v oktobru. Občinska konferenca SZDL pa v novembru letošnjega leta.

Sedaj poteka evidentiranje za predsednika, podpredsednika in sekretarja Občinske konference SZDL.

Do sedaj so bili na terenu evidentiranja možni kandidati za predsednika:

1. Jože Košir
2. Marko Rovan
3. Jože Novak
4. Bojan Šobar
5. Vito Savič
6. Rajko Jenko
7. Janez Merhar
8. Zlatko Bončina
9. Miha Majerle

Za podpredsednika:

1. Marjan Kozinc
2. Milena Aupič
3. Miro Aupič
4. Darinka Novak
5. Ema Štrumbelj
6. Anica Kosten
7. Drago Aupič
8. Zlatko Bončina
9. Jože Novak
10. Majerle Miha

Za sekretarja:

1. Saša Bižal
2. Jan Uran
3. Marko Glavač
4. Urban Dobovšek
5. Lojze Šešek

Evidentiranje možnih kandidatov za najodgovornejše funkcije v občinskih organih SZDL še ni zaključeno.

Špiro Žegarac – osemdesetletnik

Visok jubilej – 80 let, bo 24. novembra letos praznoval Špiro Žegarac, borec in oficir JLA, družbenopolitični delavec, dober, iskren tovariš in prijatelj.

Rodil se je v naselju Kik pri Gračacu v Liki. Življenjsko okolje, v katerem je živel, s številnimi člani svoje družine in napredna usmerjenost sta pogojevali oblikovanje njegove narave ter socialno in politično prepričanje. Izučil se je čevljarске obrti, obiskoval pa je tudi obrtno šolo v Gospiču, kjer si je pridobil dodatno znanje za izdelovanje obutve za narodno nošo. V domačem kraju ni bilo najti zaposlitve, zato je moral za zaslužkom k raznim delodajalcem v Karlovac, Split, Lovinac, Gospič in drugam. Poleg svoje obrti je opravljal službo zastopnika zavarovalnice Sava in si je z dodatnim zaslužkom prihranil denar, s katerim je 1940 zgradil hišo v Pločah, ki pa so mu jo italijanski okupatorji požgali marca 1942.

V politično delo in kulturno dejavnost se je vključil že kot mladinec. Bil je član napredne kmečke stranke, ki je bila v opoziciji proti vladajočim političnim strankam bivše kraljevine Jugoslavije, zato je bil stalno pod žandarskim nadzorstvom in večkrat v zaporu.

V narodnoosvobodilno gibanje se je vključil že leta 1941, saj je množična vstaja že takrat zajela vso Liko. Oktobra 1941, je vstopil v enote Prvega liškega partizanskega odreda. Spomladi 1942 je bil dodeljen h komandi mesta

Gospič, kjer je opravljal funkcijo obveščevalca do konca leta 1943. V začetku leta 1944 je bil razporejen v 35. divizijo, ker je bil na dolžnosti informativnega oficirja. Nato je bil premeščen v poveljstvo IV. armade, kjer je bil obveščevalni oficir vse do konca leta 1947, ko je prišel v Kočevje na mesto pomočnika načelnika Vojnega odseka. V letih 1951 in 1952 je bil v Pešadijski oficirski šoli v Sarajevu in jo uspešno končal. Sedaj ima čin majorja rezervnega sestava JLA.

V Kočevju se je takoj vključil v politično in družbeno življenje. Skoraj ni družbene aktivnosti, v kateri ne bi deloval. Bil je predsednik okrajnega odbora ljudske tehnike, strelske zveze, šahovskega društva, predsednik okrajnega odbora Zveze borcev, podpredsednik okrajnega odbora Zveze oficirjev in starešina za izven armadno vzgojo prebivalstva. Načrtoval in vodil je mnogo vojaških vaj rezervnega sestava ob sodelovanju rednih enot JLA. Več let je bil sekretar občinske organizacije Rezervnih vojaških starešin. Sedaj še vedno uspešno opravlja funkcijo predsednika terenske organizacije Zveze borcev Šeškov teren.

Zelo aktiven je tudi na področju dejavnosti lovstva. Bil je več let predsednik LD Lazina-Hinje, kjer so ga imenovali za častnega člana. V Lovski družini Kočevje pa je deloval kot predsednik posameznih odborov.

Tovariš Špiro je vsled svojega dobrega značaja, delavnosti in vedrosti povsod priljubljen in spoštovan. Njegova osebnost ponazarja lik človeka, ki se vedno podreja interesom in idealom ljudske skupnosti. Zna prisluhniti ljudem in jih razumeti ter vzdrževati z njimi trajne stike. Za svojo dolgoletno vsestransko družbenopolitično aktivnost je prejel številna priznanja in mnogo vojaških odlikovanj in sicer: Red republike s srebrnim vencem, Red zaslug za narod s srebrnimi žarki, Red bratstva in enotnosti s srebrnim vencem, Red za hrabrost, Red za vojaške zasluge z zlatimi meči, Red za vojaške zasluge s srebrnimi meči, Medaljo za hrabrost. Prejel je tudi lovsko odlikovanje. Še vedno se aktivno udeležuje v družbenopolitičnem življenju, še vedno je delovno aktiven in uspešen v krogu svojih mnogih sodelavcev in številnih prijateljev, ki si jih je znal pridobiti s svojim neumornim delom in svojim značajem.

NACE KARNIČNIK

Iz šolskih aktivnosti

Moj dom

Jaz sem Katja, učenka 5. a razreda. Stanujem v Kočevju.

Imam mamico in očka, ki sta zame najboljša na vsem svetu. Imam tudi mlajšo sestrico Petro, ki mi dostikrat nagaja. Zelo rada pišem spise o svojih živalih. O mucki Čarlki naj povem, da je stara eno leto in pol in da ima dva majhna in zelo ljubka mucka, ki sta stara komaj teden dni. Otroci in prijatelji iz ulice so zelo nestrpni in komaj čakajo, da vidijo male mucke.

Jakob pa je moj psiček, ki sem ga dobila za rojstni dan. Je rjave in bele barve, zelo rad skače in se igra. Mene ima najraje. Z mucko Čarlko se razumeta in sta dobra prijatelja.

Zelo rada pa imam rože. Doma jih gojimo kar veliko. Imam tudi svoj vrt, na katerem so same rože.

Rada pomagam mamici pri gospodinjstvu in pospravljanju. Rada hodim v trgovino in kuham. Znam tudi nekaj speči.

Imam veliko prijateljev, s katerimi se igram in učim. Najboljša prijateljica pa mi je Nina, ki pa je v Kanadi. Zelo rada berem knjige in pisma, ki mi jih piše Nina. Želim si, da bi se kmalu vrnila in bi bili tako spet skupaj v dobrih in veselih dneh.

KATJA ILC
5. a OŠ Zbora odposlancev
Kočevje

Počitnice le še lep spomin

Še pred tednom dni smo uživali v lepih počitniških dnevih. Zdaj pa se je začela šola in nanje je ostala le misel in lep spomin.

Bila sem na morju in v Kranju pri babici in dedku. Tam sem preživela nekaj nepozabnih dni. Najbolj pa mi je ostal v spominu 21. julij, dan, ko sem se s starimi starši odpravila na nepozabni izlet.

Zjutraj sem se umila, primerno oblekla in pozajtrkovala, ded in babica pa sta popila kavo. Bila sem nestrpna. Komaj sem čakala, da se vsedem v avto in da ded obrne ključ. V dobre pol ure smo odpeljali z domačega dvorišča in se zapeljali po dolgi, prašni cesti. Ded je zavil proti hribom. Tako sem lahko že videla velike gore, posejane z gozdovi in travniki, na katerih so se pasle koze. Na drugi strani se je raztezala Mežaklja z visokimi smrekami in jasami malin. Vedno bolj smo se približevali skalnatim goram, katerih vrhovi so pokriti s snegom in skalami moleli strmo navzgor.

Ded je začel pripovedovati o lovu na gamsa. Poslušala sem in tako je čas hitreje minil. Ogle dali smo si slap Peričnik, ki z mogočnim glasom pada prek skalnih previsov. Vsi smo obču-

dovali ta lepi prizor. Nato smo se odpravili naprej proti Triglavu. Ustavili smo se pri Aljaževem domu in z daljnogledom opazovali sive skale, poraščene z redkimi šopi trave, na vrhu pa že čisto pokrite s snegom.

Še dolgo se bomo spominjali prelepih uric, ki smo jih preživeli na izletu.

ANJA MESZAROS, 6. b
Kočevje

Čebele mojega deda

Živela sem v bloku. Naše stanovanje je bilo majhno in nismo imeli prostora za katerokoli žival. Pred začetkom šole smo se preselili v svojo hišo in očka je že obljubil, da bo meni in sestrici kupil psička. Po pripovedovanju starih staršev ugotavljam, kako se človek naveže na žival. Moj stari ata ima čebele že štirideset let. Bivališče jim je postavil v Vrbovcu. Ta kraj jim je zbral zato, ker rastline niso škropljene s strupi, ki uničujejo razne žuželke. Nekaj let jih je imel doma na vrtu, vendar so umirale, ko so letale po cvetovih, nabirale medecino, ta pa je bila napojena od škropiv. Skoraj vsak dan se odpelje z mopedom v Vrbovec. Vedno ima dovolj dela. Jeseni vozi s seboj sladko vodo, da čebele nahрани in s tem lahko prezimijo. Ko postaja hladneje, mora čebelnjak zavarovati pred mrazom, da čebele ne poginejo. Panj zapaži s časopisnim papirjem. Zgodaj spomladi pregleda panje in ugotovi, kako so čebele prezimile. Pripravlja tudi nove satnice, poleti pa seveda toči med. Lepša je letina, več je medu. Z medom oskrbi tudi nas. Med imamo vsi zelo radi, zlasti kadar smo bolehn. Vzamemo žličko medu in to nam lajša bolečine.

NIKA CEBIN
OŠ Zbora odposlancev

Moja pot v šolo

Sosedov petelin vsako jutro že navsezgodaj zakikirika. Prebudim se, pogledam na uro in vidim, da lahko še malo zaprem oči. Kako kratka je ena ura! Mrzla voda me šele osveži in prebudi in takrat se zavem, da moram v šolo. Pogledam šolsko torbo, vse uredim, in se odpravim na pot.

Ko stopim iz hiše, ne vidim daleč pred seboj, saj je še vsa okolica zavita v meglo. Na travi je rosa, na sosedovi njivi zori koruza, z bližnje jablane pa odpadajo zrele jaboka. Po makedamski cesti se praši, saj ljudje hitijo z avtomobili, motorji, kolesi ali peš na delo. Gledam jih in vsi so nekam zamišljeni. Tudi sama sem večkrat zamišljena in razmišljam kaj me ta dan čaka.

Grem tudi mimo zdravstvenega doma. Ravno takrat se v njem prižigajo luči, v čakalnicah pa je že polno ljudi, ki čakajo na pomoč zdravnika. Sem na križišču cest pred Železnino. Srečujem šolske avtobuse, ki prepepljujejo učence v šolo iz okoliških krajev.

Zagledam šolo in učilnico, v kateri se bom učila prv uro. Ura je pol osmih; hišnik odpre vrata in šolski zvonec nas opozori na pričetek pouka.

NIKA CEBIN

September

I.

Septembra se šola začne.
Zvonec ji vrata odpre,
vrata, ta škripajoča vrata.

II.

Septembra se jesen začne,
prelepa v vseh barvah.
Listje zdaj bolj zašumi,
listje rdeče, rumeno.

III.

September je praznik za vse,
vse mlade šolarje,
ki prvič s torbo na ramah
v šolo gredo.

ČESNIK BLANKA
5. d OŠ Zbora odposlancev

Ob dnevu OZN

Letos mineva 42 let, odkar so ustanovitelji Združenih narodov v San Franciscu podpisali ustanovno listino OZN, katere osnovno načelo je bilo obvarovati prihodnje rodove pred strahotami vojne.

Ustanovna listina je potrjevala vero v temeljne človekove pravice, v dostojanstvo in veljavo človeške osebnosti, zato je bila 1948 sprejeta deklaracija o človekovih pravicah, ki naj pomeni skupen idol za vsa ljudstva in vse narode, velike in male.

Nam, mladim, se te besede zdijo velike, lepe in mnogo obetajoče. Toda ko gledamo televizijo, vidimo strahotne prizore: Bejtut – po ulicah ležijo mrtvi ljudje, otroci se prestrašeni stiskajo k materam. Perzijski zaliv – trgovska ladja naletela na mino. V boju z Iranci umirajo mladoletni fantje.

Etiopija – otroci z lačnimi in solznimi očmi pri svojih materah zastoj iščejo hrane. Še veliko je takih prizorov, ki v nas obujajo strah in neustavljivo željo: »Ko le nikoli ne bi bilo vojne!«

Tako si vsi vroče želimo, da bi vsi narodi po svetu doumeli načela in cilje OZN, da bi ji uspelo po mirni poti rešiti krvave spopade med narodi. Bomo dočakali nov svet, ki bo brez vojn, brez nasilja in brez lakote?

Literarni krožek
OŠ Zbora odposlancev
Kočevje

Razstava Gasparijevih razglednic

27. oktobra bo ob 18. uri v Likovnem salonu Kočevje otvoritev razstave razglednic Maksima Gasparija iz zbirke Marjana Marinška iz Titovega Velenja. Razstavljenih bo več kot 350 različnih razglednic, samih prvotiskov. Razstava bo odprta do 17. novembra, in sicer vsak dan od 9.–12. in od 16.–18. ure.

Maksim Gaspari (1883–1980) je edinstven pojav v slovenski umetnosti. V svojem delu nam je v likovni podobi ohranil žanrske motive iz ljudskega življenja in ljudske običaje, zato je med najbolj priljubljenimi umetniki pri nas. Umetniško je zorel na Dunaju in v Münchnu ob prelomu stoletja. Skupaj z drugimi mladimi umetniki se je prav kmalu lotil likovnega območja, v katerega Slovenci dotlej niso posegali – ilustriranih dopisnic ali razglednic.

Gasparijeve prve razglednice so v glavnem iz let 1901–1905. Posebno pobudo za izdajanje razglednic pa je dala Gaspariju prva svetovna vojna. Tako so nastale serije razglednic »Vojna v slikah« in razglednice z vojnimi motivi. Po koncu vojne, leta 1918 se Gaspari začasno preseli na Koroško, ki je bila tedaj razgibana od plebiscitne vročice. Gaspari je vodil jugoslovansko ilustrativno propagando s svojimi plakati, predvsem pa razglednicami v belozelenem tisku (slovenske glasovnice so bile bele, nemške pa zelene). Svoj delež je dal tudi gibanju ob majniški deklaraciji s portreti J. E. Kraka in dr. Antona Korošca in še z narodno prebudnimi razglednicami (sv. Ciril in Metod, Blejsko jezero...).

V novi državi je za Gasparija napočil čas, da je začel z izdajanjem znamenitih serij z »narodnimi motivi«. Pridružile so se jim še »narodne« razglednice za Ciril-Metodovo družbo,

»sokolske« razglednice in serija desetih razglednic z motivi ljudskih noš. Predstavil je noše iz okolice Ljubljane, Škofje Loke, Prema, Šiške, Smlednika, Polhovega Gradca, Vipave, Bohinja, Kočevja in mesta Ljubljane. Na širok odmev pa so naleteli Gasparijeve razglednice v bogati motivni izbiri, predvsem kot voščilnice za božič, novo leto in veliko noč. Te starodavne praznike je slovensko ljudstvo ovilo z značilnimi šegami in jih obhajalo s posebno prisrčnostjo. To je bil med drugim tudi vzrok za izdajanje prazničnih voščilnic med prvo svetovno vojno, ki naj bi prinesle

vendarle tudi nekaj prazničnega razpoloženja v tegobe vsakdanjosti. Po vojni pa je umetnik mogel pokazati predvsem njihovo prisrčnost.

Gasparijeve razglednice so še dandanes prijetna vez med ljudmi, saj se je znal umetnik tako vživeti v ljudsko čustvo, da jim razmik med časom nastanka in današnjostjo ni zbrisal pričevalnosti in priljubljenosti. Zato je prav gotovo, da bo ostala Gasparijeva umetnost tudi spremljevalka prihodnjih rodov.

Kulturni center – Muzej,
Kordiš Ivan

Jesen, 1917

Reprodukcija iz zbirke »Gasparijeve razglednice«

Otvoritev na Trati

Gradbeni odbor za ureditev pokopališča, cerkve in okolice na TRATI, ki ga je imenoval Izvršni svet občinske skupščine, se je na svoji seji dne 17. 9. 1987 odločil, da bo otvoritev urejenih prostorov na Trati:

v soboto, 17. oktobra ob 11. uri

Vabimo krajanje Trate, Kočevja in okolice, da si ogledajo rezultat skupnih naporov.

V obnovljeni cerkvi bo razstava slik, ki bo prikazala prejšnje stanje in postopno obnovo.

V nedeljo, 18. oktobra je predvidena ob 10. uri maša.

Istočasno obveščamo vse tiste, ki so pri KS Kočevje – mesto

prijavili imena pokojnikov, da bo ob odkritju končana tudi plošča z vklesanimi 119 imeni.

O spremembi te ureditve z večjo granitno ploščo, ki je lepša in trajnejša, so »Novice« že poročale. Gradbeni odbor nosi stroške plošče in napisa nad imeni, tako da naročniki plačajo izključno le ime, priimek in let-

nici rojstva ter smrti pokojnika.

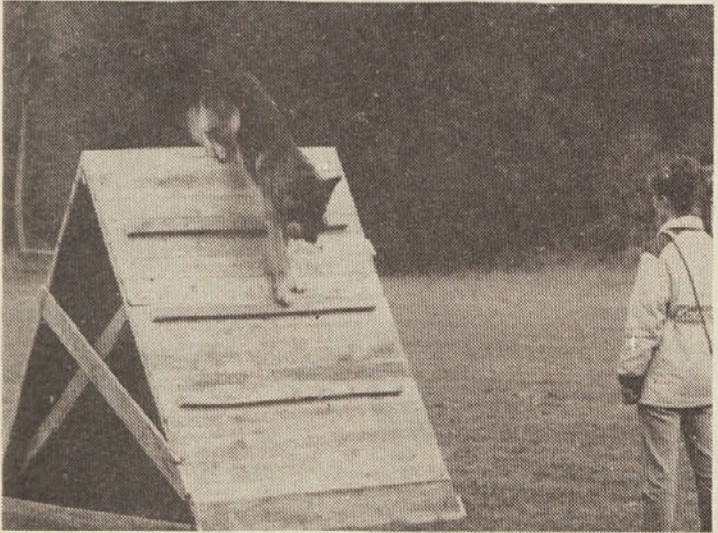
En napis stane 15.000 din. Prosimo za čimprejšnjo poravnavo na KS Kočevje – mesto. Zaželeno bi bilo, da bi vsi to obvezo poravnali že v oktobru in novembru. Gradbeni odbor si je moral za plačilo plošče denar izposoditi.

GRADBENI ODBOR

Glasilo »Kočevske novice« občinske konference SZDL Kočevje ureja uredniški odbor v sestavi: Mirica Dimitrijevič – predsednica, Vlado Gašparac – odgovorni urednik, Rudi Müller – glavni urednik in člani Cveto Arko, Viktor Dragoš, Slavka Janša, Danica Kaplan, Jože Lindič, Valentin Mavrin, Milan Mlakar, Ive Stanič, Tanja Svetličič in Danilo Škulj. Uredništvo: 61330 Kočevje, Ljubljanska 7 – telefon (061) 851-061. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo izhaja v nakladi 6100 izvodov. Grafična priprava in tisk TISKARNA Novo mesto. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka po sklepu komiteja SRS za informiranje št. 421-1/72.

Tekmovanje službenih psov

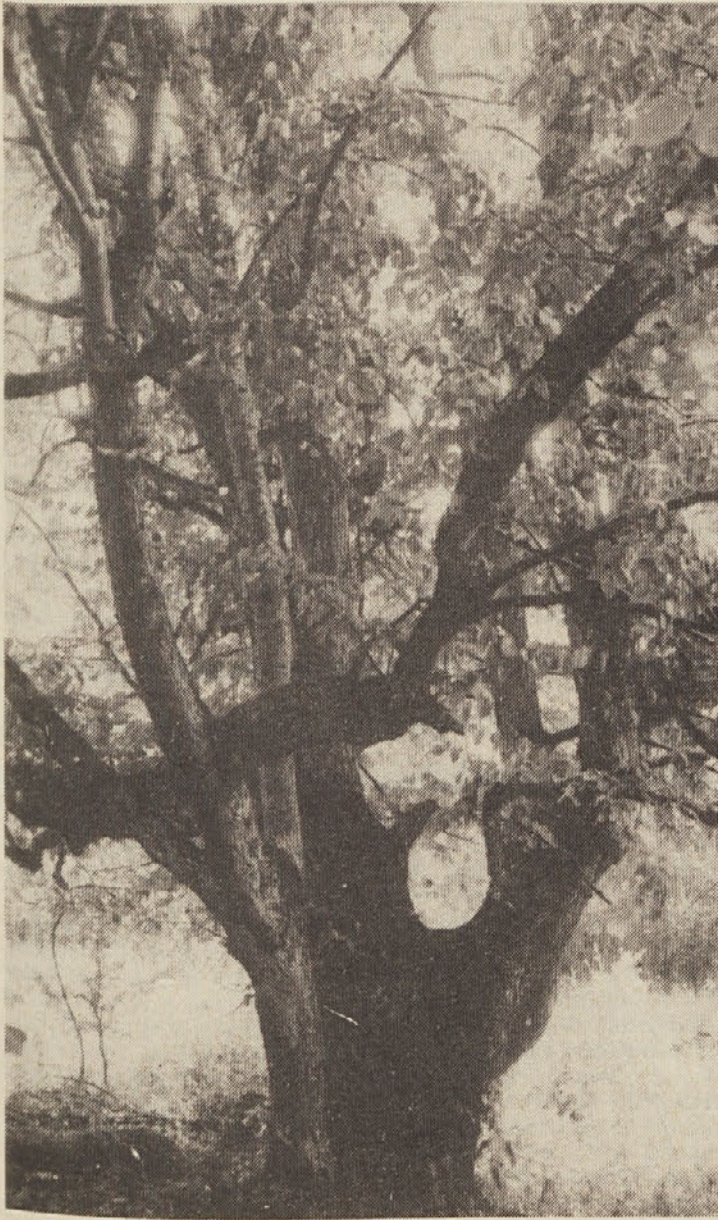
Kinološko društvo Kočevje je 3. 10. 1987 priredilo v počastitev občinskega praznika republiško tekmovanje službenih psov. Tekme se je udeležilo 27 tekmovalcev iz Slovenije. Tekmovanje je potekalo po mednarodnem programu ISP-1 in ISP-3. Obe skupini sta tekmovali v disciplinah: vaji obrambe in napada, vaji poslušnosti in vaji sledenja. Zmagovalci: v grupi A: Antloga Silvo I, Zolnir Marjan II, Horvat Stanko III;

S tekmovanja službenih psov

Antona Šnebergerja ni več

Anton Šneberger se je rodil maja 1883. leta v vasi Reber, ki je danes ni več. Že pred 1. svetovno vojno se je priženil v vas Grgelj ob Kolpi, kjer se mu je v zakonu rodilo šest otrok. Doma je ostal sin Toni. Z očetom je živel do izteka življenjske poti. Kot otrok je Anton obiskoval tri leta slovensko šolo v Banji Loki in tri leta nemške šole. Potem se je izučil za čevljarkega pomočnika. Čevljaril je v Kočevju, Ribnici, Ljubljani in na Dunaju, kjer je tudi krošnjari. V začetku 1. svetovne vojne je bil mobiliziran in poslan na rusko fronto. Ob koncu vojne je ostal še tri mesece bореc generala Maistra na Koroškem. Nato se je vrnil domov. Čeprav je vladala med obema vojnama pri nas revščina, je on in njegova družina niso občutili. S trdim delom v mlinu in čevljarski obrti so zaslužili toliko, da lakote ni bilo. Ko se se leta 1941 izselili Kočevarji, so za njimi ostale polne kašče žita in drugega živeža. Z aktivisti OF in partizani se je dogovoril, da bo to žito mlet za partizansko vojsko. Bilo pa ga je toliko, da so se mlinska kolesa vrtela tri leta. Po vojni je gospodaril na domačiji in pripravljaj sina Toneta za naslednika. S svojimi bajkami in pripovedkami, ki se jih je sam spomnil, je zabaval svoj krog ljudi. Zaradi svojih posebnosti je postal prava znamenitost kraja. Poznalo ga je mnogo ljudi, ki se ga bodo spominjali kot vedrega in šegavega stoletnika. J. S.

Nagradna križanka

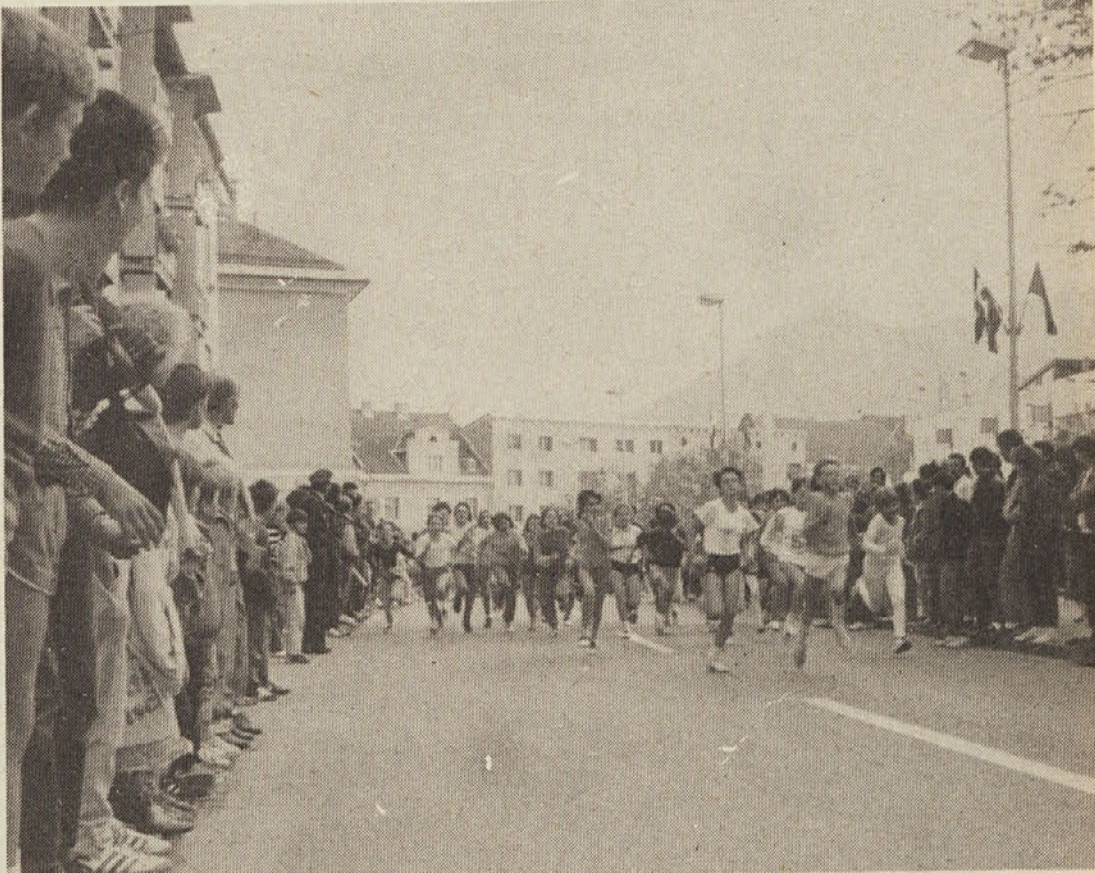
GLASILO	RIMSKA CESTA	PREDUJEM	LADO TROHA	OSVEŽIL. PIJAČA	SUBTROR SKA CVETUČA	MOŠKO IME	MEDMET	POLJSKA CVETUČA	PRIPONA	PAPEŽEVA KRONA (MNOŽ)	ZASLON	PERZIJSKA DENARNA ENOTA
TOKOMER												
POPRAVLJ. ANTONOM-BILOV												
LANTAN			DEL TEDNA SPLET LAS				KALIJ LASTNOST NESTABIL.		NAPLAČILO IGRALEC DARE			
MESTO V SRS								REKA V SZ ALUMINIJ				
GRŠKA ČRKA				POPOLN NEDELAV-NOST								REKA V SR HRVATSKI
ŽVEPLO		LAHKA TKANINA RAVNINA				NASLADA GOVNUČI				GRŠKA ČRKA	KALIJ OSVEŽIL. PIJAČA(MNO)	
KDOR SE UKVARJA Z IRANISTIKO								ŽIDOVSKA ČETRRT LITER				
LUDSKA PRITRDIL-NICA			TEKOČE STOPNICE HČI KRALJA MINOŠA									
OBER					ZAČETEK ABECEDA SAMOGLAS.			JOSEPH BLACK	Ž. IME ANTON ASKERČ			
SZDL	ŽILA ODVODNICA ŽABJE OKONČINE									VEZNIK BEOGR. ČASOPIS		
MESTO V SR HRVATSKI					PREBIV. ALBANIJE							
POLMER		SAMOGL. SAMOGL.			BRANSLAV NUŠIČ			SOGLASNIK RIMSKA DVE INŽENIR				GRŠKA ČRKA
NEVARNA BOLEZEN					RDEČE BARVILO						ŠPANIJA PLOŠČIN. MERA	
VRSTA CIGARET					JOSIP STRITAR FOSFOR			DUŠIK AVSTRIJA		PRIPONA KISIČ		
RIMSKA ENA		AMPER		STAROGR. MATEMA-TIK								

Rešitve križanke pošljite do 31. 10. 1987 na naslov: OK SZDL Kočevje, 61330 Kočevje – Ljubljanska 7. Nagrade: 2.000 din, 3.000 din 5.000 din. Rezultate zrebanja bomo objavili v naslednji številki Kočevskih Novic. Izžrebanim reševalcem bomo nagrade poslali po pošti. Uredništvo

Imate gobelin, sliko ali diplomu, ki bi jo radi uokvirili? V Kidričevi 4, v Kočevju, čaka na vas Drago Keglevič, in sicer vsak dan od 15.30 do 19. ure in ob sobotah od 8. do 13. ure.

Kultura

V okviru Socialistične zveze moramo v bodoče posvetiti večjo pozornost tudi pogojem razvoja kulturne dejavnosti. Razreševati bo potrebno pereča prostorska vprašanja za razvoj knjižnice in Pokrajinskega muzeja »Šeškov dom«, v tej zvezi pa tudi dvorane za gledališče in druge prireditve. Preko kulturno prosvetnih društev bo potrebno vzpodbujati večjo ljubiteljsko dejavnost, ki je bila v Kočevju že močno razvita. Zavzemali se bomo tudi za uresničevanje enotnega slovenskega kulturnega prostora in za sodelovanje s pobratenima občinama Dolina pri Trstu in Rab, predvsem na kulturnem in telesnokulturnem področju.

Teka po kočevskih ulicah ob občinskem prazniku se je udeležilo več kot 400 tekmovalcev. Tudi množica gledalcev dokazuje, da je ta šport v Kočevju vse bolj priljubljen.

Ob minulem občinskem prazniku

Praznovanje občinskega praznika občine Kočevje leta 1963 je bilo v vseh pogledih enkratno. Množica udeležencev proslave z udeležbo najvidnejših predstavnikov republike je s celotnim slavljem dala ob 20. obletnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda pomen, ki ga tak zgodovinski dogodek za slovenski narod tudi zasluži.

Udeležence je prevečala zavest, da so bili na zboru postavljeni temelji slovenske državnosti in da je tedaj slovenski narod prvič v zgodovini svojega obstoja odločil enakopravno kot narod napram drugim narodom o svoji nadaljnji usodi.

Tudi v letošnjem letu je tretjega oktobra potekalo slavlje v Šeškovem domu, žal ob dokaj skromni udeležbi celo tistih, ki bi se takega slavlja morali udeležiti že glede na značaj svojega

delovnega mesta. Enako skromna pa je bila tudi udeležba predstavnikov republike.

Programska zasnova je bila po veznem tekstu enkratna in

vsestransko kritična prav do nerazčiščenih odnosov širšega slovenskega prostora do vseh zgodovinskih dogajanj iz obdobja oktobra 1943. leta.

Zgodovinska dejstva pa bodo kljub vsemu ostala nespremenjena in bodo slej ali prej vodilni moto slovenskega naroda.

Vladimir Gašparac

Spomeniki NOB na Kočevskem

Mozelj — obeležje za prvi narodnoosvobodilni odbor

Na lepi, nekoliko dvignjeni, prisojni legi se nahaja večje občestno naselje z lepim razgledom — Mozelj. Kot mnogi drugi kraji in naselja na Kočevskem, zavzema tudi Mozelj pomembno mesto glede na dogajanja, ki jih opisuje kronika NOB in revolucije. Z ostalimi kraji je tvoril Mozelj zaključno manjšo predvojno upravno enoto oziroma občinsko središče in cerkveno ustanovo. Krajevni leksikoni navajajo, da je naselje nastalo že pred letom 1360, o čemer priča cerkev, ki je bila sezidana tega leta. Kraj leži 510 metrov nad morjem in je povezan z 9 km dolgo asfaltno cesto s Kočevjem. Pred sto leti je bilo v Mozlju 372 prebivalcev, ki so živeli v 68 hišah. Šolo, ki je bila v zasebni hiši, je kraj dobil že 1811. leta. Večja šola je bila sezidana 1844. leta, sedanje šolsko poslopje pa je bilo zgrajeno leta 1896. Vodovod so si občani napeljali 1906. leta iz bližnjega studenca Štavadoh. Prebivalci so se bavili pretežno s kmetijstvom, delno krošnjarijem, čebelarstvom in eksploatacijo peskokopa. Prenaseljenost in izseljeniška mrzlota je ob koncu 19. in začetku 20. stoletja vplivala na zmanjšanje prebivalstva, tako da je 1931. leta bilo le še 265 naseljenjencev v Mozlju.

Prebivalstvo je bilo jezikovno mešano; prevladovali so Kočevarji. Politična ter prosvetno-kulturna dejavnost med Slovenci je bila v Mozlju zelo razgibana.

Nekaj let pred vojno (1935–36) so ob gmotni podpori premožnejših vaščanov in s prostovoljnimi delom kmetov zgradili Prosvetni dom, v katerem se je odvijalo kulturno življenje Slovencev tega področja.

Po izselitvi Kočevarjev 1941. leta je v Mozlju ostalo le okoli 50 prebivalcev — Slovencev (sedaj šteje Mozelj okoli 150 prebivalcev).

Kakor v drugih predelih razsežne in nenaseljene Kočevske, so se tudi v okolici Mozlja v zgodnji spomladi 1942 pojavile prve partizanske enote. V aprilu in maju 1942 beležimo nezadržno partizansko ofenzivo in množično vstajo, ki je imela svoj odraz v številnem naraščanju partizanskih enot ter osnovanju osvobodilne fronte in narodnoosvobodilnih odborov. Dolgoletna politična dejavnost in močan vpliv Partije je imel svoj odraz takoj po okupaciji. Že leta 1941 so se osnovali aktivni OF, ki so se povezovali v Rajonskem oz. okrožnem odboru OF Mozelj. Ta okoliščina je ugodno vplivala na širok razmah partizanstva ter ustanavljanje zalednih enot in služb partizanske vojske ter političnih institucij. Zapuščene kočevske domačije so nudile dobro osnovo za ustanavljanje ekonomij, delavnic, skladišč, zavetje beguncem in ranjencem. Vso to organizacijo in skrb so vodili terenski odbori OF in kasneje narodnoosvobodilni odbori, kot prvi zametki

krajevne samouprave in komune.

Ob koncu aprila 1942 so na področje Mozlja prišle enote Kočevskega parizanskega bataljona oz. odreda. Naleteli so na ugodna tla in vsesplošno organiziranost prebivalstva za borbo proti okupatorju ter vsestransko pripravljenost za sodelovanje in pomoč partizanskim enotam.

Na področju Kočevske se je v teku NOB najprej pričela delitev ali razmejitev med politično in upravno oblastjo. Politično funkcijo so ohranili odbori OF, ob koncu maja 1942 pa so se v Mozelskem okrožju že pričele volitve v krajevne narodnoosvobodilne odbore kot temeljne oblike lokalne samouprave. Prvi tak narodnoosvobodilni odbor se je, po predhodnih izvolitvah delegatov na zborovanju občanov in vojakov — partizanov, konstituiral 17. junija 1942 v Spodnjem logu, naslednji dan v Lazah in nato še za področje Črnega potoka, Mozlja, Cvišlerjev, Koprivnik, Kočevsko Reko itd. Okoli 22. junija 1942 se je v Mozlju pod vaško lipo konstituiral Rajonski narodnoosvobodilni odbor Mozelj, ki so ga tvorili delegati iz vasi in naselij: MOZELJ, ČRNI POTOK, ZAJČJE POLJE, SUHI POTOK, KAČJI POTOK, RAJNDOL, FERDERB, FERDRENG, ŠKRILJ, TURKOVA DRAGA, KUHLARIJ, BILPA, MUHA VAS, SPODNJI LOG, KNEŽJA

LIPA, REMER-GRUND, TURN, RAMSRIGELJ, ZGORNJI IN SPODNJI POKŠTAJN, LAPINJE, PRERIGELJ, CVIŠLERJE, MAČKOVEC, ONEK, ŠALKA VAS IN ŽELJNE.

Rajonski narodnoosvobodilni odbor je imel poleg predsednika in sekretarja še delovne referente za: gospodarstvo, narodno zaščito, povezavo z vojsko, finance itd. Konkretno je NO odbor skrbel za prehrano partizanske vojske, vodil dela na kmetijskih ekonomijah na opuščeni posesti Kočevarjev, predpisoval davke, določil pogoje za klanje živine in ostalo preskrbo civilnega prebivalstva, kaznoval okupatorjeve sodelavce, skrbel za ranjence, vodil delavnice, obveščal partizane o gibanju in stanju sovražnih enot itd.

V narodnoosvobodilne odbore so bili izvoljeni tudi delegati partizanskih enot, ki so se trajneje ali pa tudi samo prehodno nahajale na terenu posameznega NO odbora. Tako sta bila v Rajonski narodnoosvobodilni odbor Mozelj izvoljena dva delegata iz Kočevskega partizanskega bataljona, in sicer takratni komandir čete Tone Marincelj-Janko, narodni heroj in Stane Zakotnik-Johan, komandir udarnega voda.

Lahko rečemo, da se je razvoj nove ljudske oblasti in sodelovanje le-te z vojsko, v najčistejši obliki odvijal ravno na Kočevskem, o čemer pričajo našti dokumenti. Zato ni slučaj, da je tudi prvi slovenski ljudski parlament — Kočevski zbor — zasedal ravno v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943.

Občani v krajevni skupnosti Ivan Omerza, kamor spada tudi Mozelj, so se odločili, da bodo tako pomembni dogodek, kot je izvolitev prvih narodnoosvobodilnih odborov, primerno obeležili. V središču Mozlja, kjer se je pod lipo 22. junija 1942 konstituiral narodnoosvobodilni odbor Mozelj, bodo postavili obeležje s podatki, ki bodo pričali kasnejšim rodovom, kako se je v borbi tvorila ljudska oblast iz temeljnih sredin prebivalstva in dobila svojo sedanjo obliko v samoupravnem socializmu in delegatskem sistemu.

Nace Karničnik

Člani rajonskega narodnoosvobodilnega odbora Mozelj: sedijo: Ciril Dekval — predsednik, Alojz Zalar — sekretar, Nace Miklič — član stojita: Tone Marincelj-Janko, narodni heroj in Stane Zakotnik.

Preverili bomo našo obrambno pripravljenost

Po odredbi Predsedstva SRS bo v drugi polovici meseca oktobra potekala na območjih občin Kočevje, Ribnica in Cerknica združena taktična vaja pod nazivom »Jesen '87«. Aktivnosti v zvezi z vajo bodo potekale od 15. do 25. oktobra, s tem da bo večina aktivnosti potekala od 21. do 25. oktobra. Cilj vaje je predvsem preveriti obrambno sposobnost celotnega sistema splošne ljudske obrambe. Zato bodo v vaji sodelovale enote JLA, teritorialne obrambe, narodne zaščite, civilne zaščite in vse strukture izven oboroženih sil.

Na območju občine Kočevje bodo v vaji sodelovali KS Kočevje-mesto, KS Rudnik-Šalka vas, SOZD GK Kočevje — TOZD TGV, DO Trikon Kočevje, organi občine in družbenopolitične organizacije občine Kočevje.

Vaja se odvija s predpostavko začasnega zasedenega ozemlja. V vaji bodo vlogo »plavega« igrale redne enote JLA, ki bodo dejansko »začasno zasedle« območje občin Kočevja, Ribnice in Cerknice. Vse enote JLA bodo svoje priprave na terenu izvajale že več dni pred začetkom vaje. V sklop priprav na vajo so vključeni tudi stiki z občani na terenu, kjer se bo vaja odvijala. S strani enot JLA bodo opravljeni razgovori z lastniki zemljišč v cilju priprave terena za prehode enot, da bi se preprečilo nastajanje večjih škod. Za vse nastale škod se že formi-

rane posebne Komisije za oceni- tev škode, prav tako pa je že formirana enota, ki je zadolžena za sanacijo škode. Vodstvo vaje zagotavlja, da bo stanje zemljišč in drugih nepremičnin vzpostavljeno v prvotno stanje (v stanje pred vajo). Škoda, ki jo ne bo mogoče sanirati, bo ocenjena in plačana. Podrobnejše informacije bo vodstvo enot dajalo tudi na terenu samem.

Iz samega ukaza za izvedbo vaje je razvidno, da je temeljni cilj vaje konkretno preverjanje naše obrambne usposobljenosti ter na osnovi ugotovitev iz vaje nadalje razvijati obrambne priprave.

Čeprav bo naše ozemlje začasnó zasedel »sovražnik — napadalec«, pa je potrebno upoštevati, da bodo vlogo napadalca, vlogo »plavega« igrale enote naše ljudske armade. Zato naj bo naš odnos do »plavega« korekten. Zavedati se moramo, da »plavi« uporablja oborožitev in ostalo opremo naše JLA. Zato bi z vsakim namenskimi poškodovanjem oborožitve ali opreme nastala škoda na naši družbeni lastnini. V igri s »plavim« izkažimo naš pasiven odnos do »napadalca«, do njegove okupacijske oblasti« in uporabimo vse naše taktično in operativno znanje, ki bi ga sicer uporabili v boju proti vsakemu pravemu napadalcu.

Predsedstvo občinske skupščine

Spominska razstava

Ob prazniku občine Kočevje je bila v Likovnem salonu odprta razstava Didkovih del.

Zoran Didek — slikar, pedagog, mislec, inženir, oblikovalec, teoretik in še več podobnih oznak zasluži mož, ki ga danes ni več, njegovo delo pa je še vedno in bo prisotno tudi v bodoče povsod okrog nas. Njegove misli, vgrajene v ustvarjalne osebnosti njegovih učencev s šole za umetno obrt, pedagoške akademije in likovne akademije, bogastvo, ki ga je mimogrede raztresel, kjerkoli se je pojavil in se v meditacijah in duhovnih dovtipih razdal povsod in vedno. Življenje mu je bilo težko. Kot študent je v Zagrebu tolkel lakoto in pomanjkanje; grozote vojne, ki jih je doživel v Sarajevu, in povelje težave, so izčrpale njegove življenjske sile tako, da je še razmeroma mlad odšel.

Ostalo je njegovo delo, ki ga soproga Smiljana zavestno zbira in ureja. Temeljita študija o njegovem delu še ni napisana niti zastavljena, česar si zaradi vsestranskosti njegove osebnosti to tudi zasluži, posebej zato, ker je vsa povojna slovenska likovna pedagoška misel povezana z Didkovo vizijo likovne kulture oblikovalcev. Je rezal prve brazde, je samorastniški likovni teoretik že tedaj, ko o tem pri nas še nihče ni dosti razmišljal.

Njegova slikarska dela so vsa

polna novih domislic in idej, prodorna z likovno izraznostjo, ki temelji na največji Didkovi kvaliteti, na njegovi risbi, ki izpričuje s svojo slikovito sugestivnostjo Didkovo genialnost.

Didkovo slikarstvo odraža njegovo nenehno odkrivanje novega. Nova so spoznanja, do katerih prihaja pri svojih raziskavah in razmišljanjih in razglabljanjih o oblikotvornosti. Seveda to ni samo misel, njegove stvaritve so prežete z globokim čustvom človeškega hrepenenja po lepem, po popolnem. Posebej je bil vedno močno povezan s slovenskim kmečkim človekom, s podeželjem.

Tudi v Kočevju je Didkova misel in ustvarjalnost prisotna. Predvsem je sodeloval pri idejnih načrtih za spomenik NOB 1953. leta in pri arhitektonski rešitvi Parka herojev leta 1973. Medtem je pa tudi velikokrat obiskal kemično tovarno MELAMIN in se pri poizkusih plastificiranja risb in akvarelov nesebično razdal.

S to razstavo se je Likovni salon Kočevje poskušal skromno oddolžiti Didkovemu ustvarjalnemu geniju z željo, da bi pravilno in pošteno ovrednotili velikega likovnega filozofa, teoretika in predvsem dobrega plemenitega človeka, akademskega slikarja Zorana Didka.

Stane Jarm

Izšla je druga številka »Informacij«

Društvo kadrovskih delavcev občin Kočevje-Ribnica je izdalo v začetku oktobra drugo številko biltena INFORMACIJE. Prejeli so jo vsi člani društva in vodstva organizacij združenega dela, družbenopolitičnih organizacij v občinah in skupnostih. Vsebinska je raznolika, aktualna, namenjena vsem, ki se direktno ali posredno ukvarjajo s kadrovsko dejavnostjo. Predstavljena je problematika planiranja kadrov in zaposlovanja v občini Kočevje v zadnjih dveh letih, obravnavana

je kadrovska funkcija in njeno izvajanje s teoretičnega vidika in posnetka dejanskega stanja v nekaterih OZD.

Posebno pozornost pa bi bralci morali posvetiti člankom: kot so: Plan razporejanja učencev SŠTUD na proizvodno delo in delovno prakso, Razpis izobraževalnih oblik DU Jože Šeško za leto 1987/88 in Štipendiranje v tem šolskem letu.

Po programu dela društva naj bi do izteka tega leta izšla še ena številka biltena.

S. J.

